

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2017. gada 19. – 25. augusts

Nr. 31 (1497)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētki Aglonā

Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētki ir vieni no gada lielākajiem Marijai veltītajiem svētkiem. Tradicionāli Latvijā šie reliģiskie svētki visplašāk tiek svinēti Aglonas bazilikā, kurp katru gadu kājām dodas svētceļnieku grupas no Latvijas un citām valstīm. Svētku galvenajā dievkalpojumā 15. augustā tradicionāli piedalās arī augstākās valsts amatpersonas.

Jau jūlija beigās un augusta sākumā svētceļnieki no visas Latvijas devās uz Aglonu, lai 14. augustā un 15. augustā piedalītos Marijas debesīs uzņemšanas svētkos. Liepājnieki savu ceļu uz Aglonu sāka jūlija pēdējās dienās. Šogad viņiem svētceļojums ir īpašs tāpēc, ka notiek Liepājas diecēzes 80. jubilejā. Uz karoga, ko nes svētceļnieki, izvēlēta devīze: "Svētais Jāzeps, lūdz par mums!", jo Svētais Jāzeps ir Liepājas diecēzes katedrāles debesu aizbildnis.

14. augustā pie Aglonas bazilikas sākās Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas lielie svētki ar Krusta ceļu un pusnakts Svēto misi. 15. augustā svētki turpinājās un beidzās pulksten 19 ar vakara Svēto misi.

No Polijas, Itālijas, Indijas, Beļģijas, Honkongas, Baltkrievijas, Lietuvas un Igaunijas ar divus, četrus un sešus mēnešus veciem mazuļiem ratiņos – Aglonā saplūduši daudzu valstu svētceļnieki. Pirmo reizi svētceļojumā devusies kāda kundze, kam jau 70 gadu jubileja nosvinēta, bet izturīgs gulbenietis svētajā pārdomu ceļojumā devies 91 gada vecumā.

Aglonā ieradusies arī kristieši no kara plosītās Sirijas. Sīriešu kristieši – Nora, viņas dēls Karams un dēla draugs Žaks – Aglonā ieradās kopā ar katoļu priesteriem no Nīderlandes, kur kara bēgļi raduši patvērumu.

Rīgas arhibīskaps mēropolīts Zbignevs Stankevičs uzrunā Aglonā aicināja katru atgriezties no grēkiem un valsts līmenī ievērot trīs svarīgus principus – rosmes, kopējā labuma un solidaritātes –, lai tādā veidā no jauna rastu svētību Latvijai un tās iedzīvotājiem.

Sprediķi arhibīskaps sāka, izskaidrojot svētku nozīmi un rašanos. Pēc tam arhibīskaps vērsa ticīgo uzmanību uz 17. gadsimtā radīto Aglonas Dievmātes svētgleznu, kuŗā Jaunava Marija norāda uz Kristu. "Katra Marijas svētglezna palīdz mums padziļināt mūsu saikni ar viņas Dēlu, Jēzu Kristu," lai piepildītos Svētajos Rakstos rakstītais vārds, ka uzvara "ir iznīcinājusi nāvi," tei-

ca arhibīskaps. Turpinājumā Stankevičs uzsvēra, ka tomēr ir šķēršļi, kas mūsu dzīvē neļauj piepildīties šai uzvarai pār nāvi. Un šis šķērslis ir grēks. Kā populārākos no tiem arhibīskaps minēja jau Bībelē nosauktos: mantkārību jeb alkatību, varaskāri jeb ambīcijas, baudkāri jeb kalpošanu savām kaislībām, ignorējot veselā saprāta apsvērumus. "Šī grēka vara atdala mūs no Dieva, traucē mums baudīt

dzīves pilnību kopā ar līdzcilvēkiem un sasniegt vispusīgu personības uzplaukumu. Tāpat šī grēka vara darbojas arī sabiedrības un valsts līmenī, tā ir dziļākais iemesls, kas traucē mūsu valsts uzplaukumam. Viena no šīs grēka destruktīvās iedarbības sekām ir Latvijas iedzīvotāju izbraukšana no valsts un iedzīvotāju skaita samazināšanās," teica Z. Stankevičs.

Lai arī cilvēku skaits samazi-

nās un daudzi izbrauc, nevēlamies atgriezties, tomēr arhibīskaps ir pārliecināts, ka svētība Latvijā var atgriezties. Viņaprāt, atvērties uz svētību nozīmē atgriezties no iepriekšminētajiem grēkiem un tādā veidā atgriezties pie Dieva. "Tas nozīmē arī uzņemties līdzatbildību par mūsu valsti un tajā notiekošo, pārstāt uz katra soļa kritizēt, bet palīdzēt līdzcilvēkiem dzīvē tikt uz priekšu," viņš teica.

"Tas ir katra mūziķa sapnis – šeit piedalīties!"

Šie vārdi pieder Latvijas Radio koŗa māksliniecisķajam vadītājam Sigvardam Kļavam. 13. un 15. augustā Latvijas Radio koris pirmo reizi dziedāja PROMS klasiskās mūzikas festivālā Prom 38. Lielbritānijā, Londonā. Turklāt 13. augusta vakarā koncertu tiešraidē no Karaliskās Alberta zāles pārraidīja arī Latvijas Radio *Klasika*. Attēla: Radio koris dodas uz mēģinājumu Londonas Karaliskajā Albertā zālē

Iepriecinoši
jaunami
grāmatu
draugiem
(2. lpp.)

Latviešu zēni
plūc laurus
IT zinībās
(3. lpp.)

Franka
Gordona un
Sallijas
Benfeldes
komentāri
(5. lpp.)

Dziesmu vara
aizden karu
(6. – 7. lpp.)

Austris Grasis
par savu valodu
svešumā
(8. lpp.)

Kā dzīvo Cēsīs?
(9. lpp.)

91770934 167501 81 31

RĪGA – NE TIKAI RĪDZINIEKA ACĪM

Ernests Dinsbergs, Mārcis Reinbergs. “Rīga jeb ziņģe par Rīgu un viņas dzīvi”.
Izdevējs: Biedrība Atvērtās krātuves, Rīga, 2017., 91 lpp.

JĀNIS ZĀLĪTIS, Dr. philol.

Biedrība Atvērtās krātuves, kas lasītājam jau pazīstama ar Andrieva Ezergaila grāmatu “Lapu agonija. Grāmata par Intu” (2012) un jo īpaši – ar pētniecisku rakstu krājumu “Caur velna zobiem. Vācu laiki šodien. 1941-1945. Esejas un pārdomas” (2015), kas piedzīvojuši arī atkārtotu izdevumu, laidusi klajā grāmatu “Rīga jeb ziņģe par Rīgu un viņas dzīvi”. Šo dzejdarbu 19. gadsimta 60. gados sarakstījis Mārcis Reinbergs, un pēc tam pārstrādājis un papildinājis tālāka ievērojams kultūras darbinieks Ernests Dinsbergs. Tā ir labsirdīga humora garā sacerēta vēsturiska poēma, kas sižetiski veidota kā pastaiga pa Rīgu, tēlaini un detālīzēti aprakstot pilsētas vietas (no centra – uz apkaimēm), ievērojamas ēkas, ielas un parkus, iedzīvotājus, notikumus, tradīcijas.

“Ziņģe par Rīgu” ir kultūrvēsturiski izzinošs izdevums par mūsu valsts galvaspilsētu iezīmīgā vēstures laikposmā, kad Rīga beidza pastāvēt kā cietoksnis un sāka nojaukt tās vaļņus, nocietinājuma mūrīšus, bastionus un cietokšņa vārtus. Vecrīgā noārdīja daudzas senās ēkas, noliktavas, vietā būvējot jaunas un veidojot tagadējā centra ielas. Tādā veidā Rīga kļuva par modernu rūpniecības, ekonomisko un kultūras centru ar atvērta tipa laikmetīgu plānojumu. “Ziņģe par Rīgu” sevi ieraudzījis visi pilsētas ļaudis un viņu priekšteči – dažādu tautību un dažādu sociālo grupu pārstāvji. Augošās pilsētas darbīgo, pārtikušo, godājamo, nereti arī laisko, viltīgo un uz izklaidēm kāro iemītnieku pulkā autori minējuši vāciešus, krievus, ebrejus, latviešus (kuri, pēc 1867. gada oficiālās statistikas, sastādīja vien nepilnu ceturto daļu no rīdzinieku kopskaita). Autori ar cieņu

un ieinteresētību apraksta ostas un fabrikas strādnieku, ugunsdzēsēju, strūdzinieku, tirgotāju, ierēdņu darbu. “Ziņģe par Rīgu” saistoši attēlo arī tautas svētki un tradīcijas, kolorīti iezīmējot dažādu etnisko kultūrzīmju klātbūtni multietniskās pilsētas sejā.

Zīmīgi tas, ka neviens no abiem grāmatas autoriem nav “Rīgas iedzimtais”, viņi ir ienācēji no Vidzemes (Reinbergs) un Kurzemes (Dinsbergs) pusēs. “Ziņģe” ir vēstījums, ko viņi, pabijuši tālāka visa modernā un “jaunlaicīgā” citadelē, par Rīgu stāsta saviem laikabiedriem citās pilsētās un laukos. Ik pa laikam vērsoties pie lasītāja ar vārdiem “lauku brāļi”, autori cenšas radīt pēc iespējas uzskatāmāku un pat nezinātajam vieglāk uztveramu dinamiskās lielpilsētas tēlu. Viņi rosina lasītāja iztēli, gan salīdzinot lauku un rīdzinieku ikdienas darbus, svētkus un sadzīvi, gan mēģinot izskaidrot tehnoloģiskos jaunievedumus, piemēram, ūdensvadu, gāzes fabriku, dzelzceļu, telegrafu. Šādās “skunstes lietās” mazziņoši lauku ļaudīm industriālā laikmeta brīnumi tiek padarīti saprotamāki ar pazīstamām asociācijām, piemēram, par vilcienu tiek stāstīts: “Pa šīm slīdēm baru baros / Skrej ka ruc vien strēķos garos / Div’ trīsdesmits milžu ratī, / It kā ēkas lieli, plati, / Cits pie cita piekēdēti, / Lab’ uz braukšan’ ieriktēti. / Ne tiem zirg’, nedz vērsi priekšā; / Vēl daudz pakas – po diem simtiem / Uzkratas vagoniem rimtiem; / Tomēr ar šo smago svaru / Mašīne ar vagon’ baru / Skrej kā vējš tik viegli, aši / Pa tām glumām slīdēm knaši, / Vadīti no ugun’ tvaika. / Tādas skunstes mūsu laikā!”

Autoru redzeslokā ir arī sabiedriskās ēkas un institūcijas – rāte, policija, veikali jeb bodes, tirgi, laukumi, osta, stacija, fabrikas, slimnīcas, baznīcas, to profesionālās funkcijas. Tē stāstīts par zīmīgiem vēsturiskiem notikumiem, plūdiem, ugunsgrēkiem, aprakstot arī veidus, kā pilsētnieki ar tiem cīnījies.

Jau tūlīt pēc publicēšanas “Ziņģe par Rīgu” kļuva populāra gan pilsētas, gan lauku vidē, ātri folklorizējoties. Par to vēlāk savā vēsturiskajā lielromānā “Rīga” raksta arī Augusts Deglavs, pat citējot atsevišķus “Ziņģes” fragmentus. Var atzīmēt, ka 19. gadsimta vidū **Ernests Dinsbergs (1816–1902)** bija pats populārākais latviešu autors, par viņa personības daudzpusību liecina vairāk nekā trīs simt publikāciju gan dzejā, gan prozā, gan publicistikā gandrīz vai visos tālāka preses izdevumos un vairāk nekā simt dažāda rakstura grāmatu. Daudz no E. Dinsberga rakstītā saglabājies

tikai rokrakstos, un arī mūsdienās izdodas atrast līdz šim vēl nezināmus E. Dinsberga darbus. Kā jaunāko var minēt viņa pēdējā dzīvesvietā – Sarkandaugavā, Tiltā ielā 30 – uzieto “Par Kurzemes dziesmu grāmatām un viņu dažādām pārlobošanām”. Ar mērķi izglīt latviešu zemniekus un tādējādi vairot tautas labklājību viņš tulkojis arī daudzus ārzemju autoru darbus, iespējams, arī J. V. Gētes “Faustu” (jau pirms Raiņa un Aspazijas), uz ko savulaik norādījis arī J. Poruks.

Ziņas par **Mārci Reinbergu (1826–1861)** ir skopākas. Dzejnieks, dzimis Valmierā, rakstīšanas prasmi apguvis mājās, 19. gadsimta 50. gados pārnācis uz Rīgu un sācis publicēties laikrakstos “Mājas Viesis” un “Latviešu Avīzes”. Rakstījis dzejoļus ar reliģisku un humoristiski drastisku ievirzi. Pēc M. Reinberga nāves E. Dinsbergs “Ziņģi par Rīgu” pārstrādāja un papildināja, ieviešot tajā jaunus motīvus un sižeta linijas, kā arī izveidoja ziņģes tematisko sadalījumu. 1 324 rindu “Ziņģe par Rīgu” iedalīta sešās nodaļās: 1) vispārējs Rīgas apraksts; 2) jaunceltnes, Daugava, Daugavmala; 3) “skunstes lietas” – telegrafs, vilciens, tvaika kuģi, fabrikas, ūdensvads; 4) atpūtas un izprieču vietas (dārzi, cirks u.c.) un svētki; 5) dzīve priekšpilsētās; 6) lauku un Rīgas dzīves salīdzinājums.

Poēmā daudz pieminēti tālāka ielu, parku, iezīmīgu ēku, vārtu,

tiltu, Rīgas tuvāko apkaimju (Ķeņģerags, Zaseslauks, Āgenskalna sils, Gūtiņciems u.c.) nosaukumi. Grāmatas izdevumu noslēdz “Arhaismu un retāk lietotu vārdu un vietu rādītājs”, kam pamatā “Ziņģes par Rīgu” 1975. gada izdevumam sagatavotais Aleksandra Jansona pētījums. Plašākam lasītāju lokam mazināmā, politiski represētā bibliotēkā un arhivista **Aleksandra Jansona (1916–1991)** vārds zināmā mērā tika rehabilitēts un atgriezās kultūrvēstures aprītē tikai nesen – savas simtgade jubilejas reizē, kad Latvijas Nacionālās bibliotēkas rīkotajā izstādē “Simtgadnieks, kas izglāba Rīgas vēsturi” varējām pārliecināties par viņa augsti profesionālo pētniecisko un pilsonisko devumu Latvijas kultūrvēsturē, daudzu arhitektūras pieminekļu apzināšanā un saglabāšanā. Aleksandra Jansona veikumu savā tematiski izvērtā priekšvārdā “Rīga pirms Augusta Deglava un Aleksandra Čaka” akcentējusi arī grāmatas zinātniskā konsultante profesore Ausma Cimdiņa.

“Rīga jeb ziņģe par Rīgu un viņas dzīvi” veidota mākslinieciski greznā suvenīrizdevuma formātā (māksliniece Līga Delvera), iespiesta augstvērtīgā poligrāfiskā kvalitātē (uzņēmums “Arctic Paper”) un ilustrēta ar oriģināliem 19. gadsimta vidus Rīgas attēliem – litogrāfijām un fotogrāfijām no Rīgas vēstures un kuģniecības mūzeja krājuma.

RĪGA

I

Rīga! Rīga! Tā dažs saukā,
Tur tie lepnie kungi braukā,
Freilenes un dāmas staltas,
Kuplas, platas, sarkanbaltas.
Spožiem ratiem sajūdz priekšā
Trekņus zirgus, tad sēž iekšā,
Zīdiem, samtiem izgērbusies,
Daži – mīļi saķērušies.
Kučiņi ar bārdām lielām
Sēž uz buka, laiž pa ielām
Šurp un turp, ka rib un brišķē,
Un ar pātagām uzplišķē.
Ja kāds priekš’ uz ielas staigā,
Tad „E-hē!” tam virsū klaigā.
Un pa ielu malām kājām
Gar tām lielām, staltām mājām
Kājīnieki tādi paši –
Izgērbusies stalti, braši,
Visur bars steidz pakal baram
Tā, ka nevar tikt ne garām.
Visi tek ar mudru dūšu,
It kā šodien tiem uz mūžu
Būtu mantas jāiekrājas,
Šeit un tur lai labi klājas.

Dažas dienas, lai pateiktu PALDIES!

Cienījamais lasītāj!

Latviešu ārstu un zobārstu apvienība (LĀZA), ko pirms 70 gadiem dibināja svešumā aizbraukušie latviešu ārsti, savā jubilejas gadā vēlas atcerēties visus tos cilvēkus un organizācijas plašajā pasaulē, kas snieguši atbalstu medicīnas izglītībai un attīstībai. Latvijas 100 gadi un Latvijas medicīna bez viņu atbalsta būtu savādāki. Laikam jau nav daudz tādu cilvēku, kas nezinātu Kristapa Keggi vārdu vai brāļu Bertama un Kristapa Zariņu vārdu. Tomēr ir tik daudzi, kuŗu vārdi ir zināmi tikai nedaudziem.

Atminieties un rakstiet mums par tiem cilvēkiem, kas palīdzējuši Jums ceļā uz medicīnisko izglītību jebkāda veidā – gan apmācībā, gan arī dodot naktsmājas vai kā citādi Jūs atbalstot!

Lūdzam minēt cilvēka vārdu un uzvārdu, aprakstiet palīdzības būtību un laiku, kad to saņēmāt, kā arī, ja iespējams, atsūtiet kādu foto par šo cilvēku!

Personu skaits, kuŗas vēlaties nosaukt, nav ierobežots.

Ja Jūs pats esat sniedzis atbalstu, lūdzam, nekautrējieties, rakstiet mums!

Ja Jūs zināt kādu, kas atbalstu ir sniedzis, rakstiet!

Ja atbalstu sniegusi organizācija vai fonds, arī to lūgums minēt!

Ja atbalsta saņēmējs ir organizācija vai iestāde, tad arī gaidām Jūsu vēstuli!

LĀZA savā jubilejas sarīkojumā, kas notiks Rīgā 20. septembrī, vēlas pateikties visiem, par kuŗiem būsiet mums atkrastījuši. Labo cilvēku vārdi paliks ierakstīti LĀZA vēstures grāmatā.

Neaizmirsīsim tos, kas mums darijuši labu!

Aprakstus sūtiet uz e-pastu laza@lazariga.lv ar temas norādi ATBALSTS.

Neatlieciet šo svētīgo darbu un atrakstiet līdz 2017. gada 1. septembrim!

Paldies tiem, kas savus atbalstītājus jau nosaukuši!

Kamena Kaidaka

LĀZA biroja vadītāja Latvijā
www.lazariga.lv

Sabiedrības integrācijas fonds

Publikācijas šai numurā sagatavotas ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

BRĪVĀ LATVIJA

MEKLĒJIET MŪSU KONTUS:

www.facebook.com/brivalatvija

[www.twitter.com @briva_latvija](http://www.twitter.com/@briva_latvija)

www.brivalatvija.lv

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvija
100Jelgavā taps
Latvijas simtgadei veltīts
lielformāta grafiti zīmējums

Tuvojoties Latvijas simtgades svinībām, Jelgavas pilsēta iedzīvotājiem dāvinās lielformāta sienas gleznojumu, kas taps augustā grafiti mākslas festivāla "Spēka zīmes Latvijai" laikā, informējuši Jelgavas pilsētas pašvaldības pārstāvji. Festivāla mērķis būs radīt telpu un vietu grafiti mākslas izpausmēm, kas harmoniski iekļautos pilsētvidē, izceļot Latviju un latvisko.

Pirmā grafiti mākslas festivāla "Spēka zīmes Latvijai" sienas gleznojumu veidos viens no Latvijas labākajiem grafiti stencil māksliniekiem – **Dāinis Rudens**. Projekta īstenošanai ir izvēlēta Latvijas Lauksaimniecības universitātes ēka pie Mītavas tilta – Jāņa Čakstes bulvārī 7, kur mitinās Jelgavas Studentu teātris. Darbu pie apjomīgā zīmējuma, kas būs aptuveni 240 kvadrātmetru liels, mākslinieks uzsāks augusta vidū, un šim procesam klātienē sekot līdzī varēs ikviens interesents. Savukārt atklāšana notiks 1. septembrī.

***

Skautu un gaidu nometne
"Simgades ugunsurs"

Lubānas novada *Ezerniekos* nedēļas garumā notika skautu un gaidu nometne "Simgades ugunsurs", kurā tika svinēta latviešu skautu simtgade. Nometnē bērniem un jauniešiem bija iespēja izdzīvot skautisma attīstības posmus līdz mūsdienām, piedaloties dažādās nodarbībās, spēlēs un āra dzīves aktivitātēs.

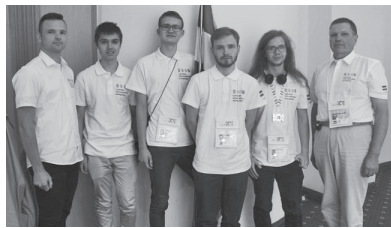

Šī bija lielākā bērnu un jauniešu nometne Latvijā, kopā pulcējot vairāk nekā 440 skautus un gaidas. Nometnē piedalījās skauti un gaidas no Rīgas, Ogres, Valmieras, Kocēnu, Vaboles, Tukuma, Baldones, Dobeles, Jūrmalas, Jelgavas, citām Latvijas pilsētām, kā arī no ASV, Kanadas, Austrālijas un Baltkrievijas.

***

Latvijai bronzas medaļa
Pasaules
informātikas olimpiādā

Rīgas Valsts 1. ģimnazijas absolvents **Ingus Jānis Pretkalniņš** izcīnīja vienu no bronzas medaļām Irānas galvaspilsētā Teherānā notikušajā 29. Pasaules informātikas olimpiādā.

Latvijas skolēnu komanda Pasaules informātikas olimpiādā.
Ingus Jānis Pretkalniņš – otrs no labās.

Olimpiādā piedalījās 308 programmētāji no 83 valstīm. Ingum šī bija jau otrā bronzas godalga lielākajā pasaules jauno programmētāju forumā. Skolēnam šis gads bijis panākumiem bagāts – pavasarī izcīnīta zelta medaļa Baltijas informātikas olimpiādā, bet jūlija vidū Brazīlijā notikušajā Starptautiskajā matemātikas olimpiādā iegūta bronzas medaļa. Vēl Latvijas komandu pārstāvēja Aleksandrs Zajakins (Rīgas 89. vidusskola), Raitis Rūsiņš Kriķis (Rīgas Valsts 1. ģimnazija) un Roberts Leonārs Svarinskis (Jūrmalas Valsts ģimnazija), kuriem šogad netika medaļas. Latvijas komandu vadīja Latvijas Universitātes Matēmatikas un informātikas institūta pētnieks Mārtiņš Opmanis un Techniskās jaunrades nama "Annas 2" skolotājs Raivis Ieviņš.

***

Vai 10. jūlijs oficiāli būs
Latvijas karavīru diena?

Aizsardzības ministrija rosina likumā noteikt 10. jūliju par Latvijas karavīru dienu. 1919. gada 10. jūlijā, apvienojot Dienvidlatvijas atsevišķo brigādi un Ziemeļlatvijas brigādi, tika izveidota vienota Latvijas armija, par kuŗas virspavēlnieku iecēla ģenerāli Dāvidu Simansonu. Jau kopš 2010. gada šī diena aizsardzības nozarē tikusi noteikta par Latvijas armijas dzimšanas dienu.

"Pēdējo gadu laikā pasākumi ap Latvijas armijas dzimšanas dienu ir izauguši un dažādojušies. Tos svin gan vienībās, atzīmē ar koncertiem, arī sabiedrība daudz vairāk iesaistās. Piemēram, šogad esam saņēmuši ļoti daudz apsveikumu gan virtuāli, gan karavīri vienībās ir saņēmuši apsveikumus," stāsta Aizsardzības ministrijas pārstāve Daina Ozoliņa.

Tādēļ ministrija vēlas šo dienu padarīt par oficiālu Latvijas karavīru dienu, "kuŗā mēs nevis pieminam kādu no mūsu lielajām uzvarām un pieminam kritušos karavīrus, bet tieši svinam kopā ar karavīriem, kas šobrīd ir dienestā vai kas kādreiz ir bijuši dienestā, apsveicam viņus. Tā būtu svinību diena visiem karavīriem, zemessargiem, rezervēs karavīriem," saka Ozoliņa. Likumā šobrīd jau noteiktas 27 atceres un atzīmējamās dienas un 15 svētku dienas.

***

ASV kongresmenis Latvijā

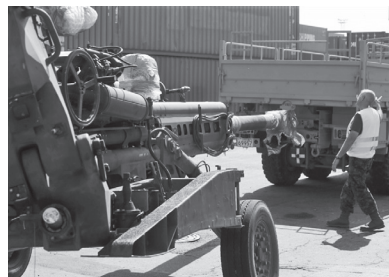
Latvijā vizītē bija ieradies ASV Kongresa Pārstāvju palātas Ārlietu komitejas priekšsēdis Eds Roiss (*Ed Royce*). Augstais viesis tikās ar Latvijas amatpersonām. Tiekoties ar Roisu, Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andrejs Pildegovičs augstu novērtēja ASV Administrācijas un Kongresa politisko atbalstu Latvijai un Baltijas reģionam kopumā.

Tikšanās laikā

Latvija ir pateicīga ASV par NATO pieņemtajiem vēsturiskajiem lēmumiem attiecībā uz Alianses paplašināto klātbūtni Baltijas valstīs un ieinteresēta ASV militārās klātbūtnes nostiprināšanā Baltijas reģionā uz sauszemes, gaisā un jūrā. Pildegovičs norādīja, ka Latvija ir apņēmības pilna sniegt savu ieguldījumu drošības stiprināšanā, nodrošinot aizsardzības budžeta pieaugumu līdz 2% no iekšzemes kopprodukta 2018. gadā, kā arī turpinot piedalīties starptautiskās operācijās. ASV kongresmenis E. Roiss pauda stingru atbalstu Latvijas drošībai. Viņš uzsvēra, ka ASV Kongress ļoti labi izprot drošības izaicinājumus, ar kuriem Latvijai un pārējām reģiona valstīm patlaban jāsaskaras. Kongress savu atbalstu ir apliecinājis, gan apstiprinot rezolūciju par NATO 5. panta svarīgumu, gan arī pieņemot likumu par bargāku sankciju ieviešanu pret Krieviju, Irānu un Ziemeļkoreju. Roiss ir gatavs sekmēt ASV un Latvijas sadarbību hibrido draudu un informātīvās vides apdraudējuma novēršanā.

***

Latvijā ierodas Kanadas
bruņoto spēku tehnika
un karavīri

12. augustā Rīgas ostā ieradās Kanadas bruņoto spēku tehnika un ekipējums, lai sniegtu papildu atbalstu militārajās mācībās, kuŗas piedalās Kanadas vadītā NATO daudznacionālā bataljona kaujas grupa un citi sabiedrotie. Kanadas bruņotie spēki netiešas uguns atbalsta spēju pilnveidošanai uz Latviju nosūtījuši artilērijas bateriju, kuŗas sastāvā ir aptuveni 100 Kanadas karaliskās artilērijas (*Royal Canadian Horse Artillery*) vienības 1. pulka karavīri, četras haubices, kaujas atbalsta tehnika un ekipējums, kas tiks izmantots mācību vajadzībām.

Artilērijas baterija ir bruņoto spēku kaujas atbalsta apakšvienība. To veido aptuveni 100 karavīri, kuŗu rīcībā ir lielkalibra ieroči un municija. Artilērijas baterijas uzdevums ir koordinēt un nodrošināt netiešas uguns atbalsta spējas. Nosūtot uz Latviju papildu militāro aprīkojumu un karavīrus, Kanadas bruņoto spēku mērķis ir atbalstīt daudznacionālo kaujas grupu gan rudenī gaidāmo mācību laikā, tai skaitā starptautiskajās militārajās mācībās *Sudraba bulta*, gan arī turpmākajā apmācībā.

***

ASV bazē nosaukta iela
Latvijas karavīra vārdā

ASV, Mičiganas pavalstī, Alpeņas Kaujas gatavības apmācības centra bazē, atklāta Afganistānā kritušā Latvijas karavīra, seržanta Voldemāra Anševica vārdā nosaukta iela. Ielas atklāšanā piedalījās Nacionālo bruņoto spēku komandieris Leonīds Kalniņš un Alpeņas Kaujas gatavības apmācības centra komandieris Džeimss Endrjū Robertss.

Nacionālo bruņoto spēku komandieris Leonīds Kalniņš (no labās) pie ielas nosaukuma pēc atklāšanas // Foto: Sargs.lv

Sauszemes spēku 1. kājnieku bataljona karavīrs, seržants Voldemārs Anševics zaudēja dzīvību 2009. gada 1. maijā nemiernieku uzbrukumā Afganistānas Nacionālās armijas novērošanas postenim Kunāras provincē. Latvijas kontingenta karavīri Afganistānā dienēja kopā ar ASV Mičiganas Nacionālās gvardes karavīriem Latvijas un ASV Operacionālās sadarbības padomnieku grupā.

***

Jaunais Latvijas vēstnieks
Krievijā būs Māris Riekstiņš

Ārlietu ministrijas (ĀM) ģenerālinpektors Māris Riekstiņš 17. augustā no Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa saņēma akreditācijas vēstules, tādējādi kļūstot par jauno Latvijas vēstnieku Krievijā. Riekstiņš amatā nomainīs pašreizējo Latvijas vēstnieku Krievijā Astru Kurmi. Viņa vēstnieces amatu Krievijā ieņēma kopš 2013. gada nogales.

Māris Riekstiņš

Riekstiņš iepriekš bijis arī Latvijas vēstnieks NATO, vadījis delegāciju iestāšanās sarunām ar Ziemeļatlantijas līguma organi-

zāciju un bijis Latvijas ārlietu ministrs. No 2006. gada marta līdz 2007. gada janvārim viņš bijis arī Latvijas vēstnieks Meksikā.

Arī Kurmei Valsts prezidents pasniedza akreditācijas vēstules. Viņa kļuvusi par Latvijas vēstnieci Apvienotajos Arabu Emirātos (AAE). Latvijas nerezidējošais vēstnieks AAE ar rezidenci Pekinā, Ķīnā, kopš 2016. gada ir Māris Selga.

***

Latvijas – Krievijas
Starpvaldību komisijas sēde

15. augustā Rīgā notika Latvijas–Krievijas starpvaldību komisijas (SVK) sēde. To vadīja komisijas līdzpriekšsēži – Latvijas Republikas satiksmes ministrs Uldis Augulis un Krievijas Federācijas transporta ministrs Maksims Sokolovs. Latvijas–Krievijas starpvaldību komisija ekonomiskai, zinātniski tehniskai, humanitārai un kultūras sadarbībai ir divpusējs sarunu formāts svarīgu praktiskās sadarbības jautājumu risināšanai. SVK strādā četras darba grupas: ekonomiskās, humanitārās, reģionālās sadarbības un transporta jomās. Iepriekšējā SVK sēde notika 2013. gada 21. novembrī Maskavā.

Ministru prezidents Māris Kučinskis tikās ar Latvijas – Krievijas Starpvaldību komisijas līdzpriekšsēdi Krievijas Federācijas transporta ministru Maksimu Sokolovu. Tikšanās laikā Ministru prezidents norādīja, ka Latvija dod priekšroku konstruktīvai un praktiskai abu valstu sadarbībai dažādās jomās – robež aizsardzībā, migrācijas un muitas darba jomā, transporta jomā, kā arī kultūrā un mākslā. Tika atzīts, ka Latvijas un Krievijas attiecības ietekmē starptautiskā situācija. Pozitīvi tika novērtēta arī Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2014. – 2020. gadam, kuŗas ietvaros tiek veicināta abu valstu reģionu ekonomiskā sadarbība un teritoriālā attīstība uzņēmējdarbības, vides aizsardzības un pārrobežu mobilitātes jomās. Atzinīgi tika novērtēts Latvijas un Krievijas valsts robežas demarkācijas komisijas darbs. Robežas demarkācijas procesu oficiāli plānots pabeigt šā gada oktobra beigās.

Tāpat pozitīvi tika novērtēts fakts, ka pēc gandrīz četru gadu pārtraukuma tiek organizēta kārtējā Latvijas – Krievijas Starpvaldību komisijas sēde. Latvija uzskata šo komisiju par labu divpusējas praktiskās sadarbības formātu, kuŗa ietvaros ir iespējams konstruktīvi pārrunāt konkrētus abu valstu sadarbības jautājumus. M. Kučinskis novēlēja sekmīgu Starpvaldību komisijas darba norisi. Tika arī uzsvērts, ka abām valstīm ir liels sadarbības potenciāls transporta un loģistikas jomā.

***

Ciemos Luksemburgas latvieši

Nicas novadā augusta otrajā nedēļā ciemojās Luksemburgas latviešu folkloras kopas *Dzērves* dalībnieki kuplā pulkā, jo ir atraduši draugus no Otaņķu etnografiskā ansambļa.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Folkloras kopa *Dzērves*

Jūrmalciemnieku Skriederu ģimene iepazīstināja ar dzintaru un tā apstrādes noslēpumiem. Viņi apskatīja Nicas Senlietu krātuves eksponātus, ciemojās pie audējas Agras Vaitku un Prencava dzirnavās. Kā arī mūzicēja kopā ar Otaņķu etnografisko ansambli, baudīja latviešu tradicionālos ēdienus un ar liellaivām izvizinājās pa Bārtas upi.

***

Atklāts piemiņas akmens Holokausta upuriem Sabīlē

6. augustā Talsu novadā, mežā netālu no Sabīles, atklāts piemiņas akmens Holokausta upuriem – 240 Sabīles ebrejiem, kuri 1941. gada 6. augustā šajā vietā tika noslepkavoti.

Piemiņas akmens // Foto: LR Ārlietu ministrija

Sarīkojumā piedalījās Talsu novada pašvaldības, Latvijas ebreju kopienu un draudžu padomes, Ārlietu ministrijas, Izraēlas un Vācijas vēstniecību pārstāvji, kā arī bojāgājušo radnieki. Ārlietu ministrijas plānošanas grupas padomnieks Einārs Miķelsons savā uzrunā norādīja, ka šādas piemiņas vietas ir svarīgas, lai Latvijas sabiedrība varētu izziņāt Latvijas vēstures traģiskās lappuses un godināt upuru piemiņu.

Piemiņas akmens autors ir tēlnieks Ojārs Feldbergs, un tas ir sākums plašākam piemiņas ansamblim, ko paredzēts ierīkot nākotnē.

***

Latvijas projekts iekļuvis prestiža starptautiskā konkursa finālā

Latvijas Nedzirdīgo savienības īstenots projekts nedzirdīgo māmiņu atbalstam “Nepalikl vieniem klusumā” iekļuvis prestiža starptautiskā konkursa *Regio Stars Awards* finālā. Šajā projektu konkursā Eiropas Komisija apbalvo veiksmīgākos, inovatīvākos un iedvesmojošākos projektus. Projektā “Nepalikl vieniem klusumā” radīts atbalsts nedzirdīgām jaunajām māmiņām dzemdībās un pēcdzemdību periodā. Projektā piecas dzirdīgas speciālistes ar zīmju valodas zināšanām mācījās palīdzēt sievietei dzemdību laikā, savukārt piecas nedzirdīgas speciālistes mācījās sniegt atbalstu pirms un pēc dzemdībām. Speciālistu komanda jaunajām māmiņām palīdz ne vien ar informāciju, bet arī sniedz emocionālu atbalstu, drošības sajūtu un iespēju uzticēties. Projekts

“Nepalikl vieniem klusumā” ir viens no sešiem finālistiem, kas kandidēs uz 2017. gada konkursa galveno balvu. Konkursa uzvarētāji kļūs zināmi apbalvošanas ceremonijā, kas notiks 10. oktobrī Beļģijas galvaspilsētā Briselē.

***

Pabeidz rehabilitācijas centra “Mēs esam līdzās” renovāciju

15. augustā ar svinīgu ceremoniju pabeidza bērnu rehabilitācijas centra “Mēs esam līdzās” renovāciju, kuŗu sadarbībā ar Latvijas militārajiem inženieriem šovasar veica ASV militārie inženieri. Civilmilitārās sadarbības projekta ietvaros ASV un Latvijas militārie inženieri nomainīja rehabilitācijas centra logus, cauruļvadus, kā arī apkures un elektrības sistēmas, būtiski uzlabojot centrā mītošo bērnu sadzīves apstākļus. Tāpat inženieri labiekārtoja centra apkārtni un veica iekštelpu kosmētisko remontu.

***

Izveidota jauna politiska partija *Mūsu zeme – Latvija*

Izveidota jauna politiska partija *Mūsu zeme – Latvija*, portālu *Apollo* informējuši jaunās partijas pārstāvji. “Mēs nevaram un negribam pasīvi stāvēt malā, noskatoties, kā tiek iznīcināta mūsu zeme – Latvija. Katra valsts iedzīvotāja labklājība tiek pakļauta varnešu izdomātām valsts pseidointeresēm, aizmirstot, ka valsts pamats ir iedzīvotāji, savā paziņojumā plašsaziņas līdzekļiem norāda partijas pārstāvji. Tāpat ikviens, kuŗam nav vienaldzīgs mūsu Latvijas liktenis, tiek aicināts iesaistīties, lai kopā izveidotu jaunu, tautas plaši atbalstītu politisku spēku, kuŗā galvenā pamatvērtība ir visu valsts iedzīvotāju labklājības līmeņa paaugstināšana un drošība par savu un savas valsts rītdienu. Jaunais politiskais spēks *Mūsu zeme – Latvija* tiek dibināts brīdī, kad esošo varnešu pieņemtie lēmumi, to skaitā – izziņotā “nodokļu reforma”, kārtējo reizi cilvēkiem padara dzīvi grūtāku un dārgāku. Brīdī, kad “olīgarchu sarunu” ēnā Saeimas un Ministru kabineta lēmumi iztukšo laukus, iznīcina mazos un vidējos uzņēmējus, bezkaislīgi, ar likumdošanas palīdzību likvidē privāto iniciatīvas garu pašu valsts iedzīvotājos. Brīdī, kad iedzīvotāji, vairs neuzticoties valsts varai, masveidā parāda savu attieksmi, aizbraucot no mūsu valsts, norāda jaundibinātās partijas pārstāvji.

Partijas *Mūsu zeme – Latvija* dibināšanas sapulce paredzēta septembra pirmajā pusē.

***

Atjaunos Salaspils memoriālu

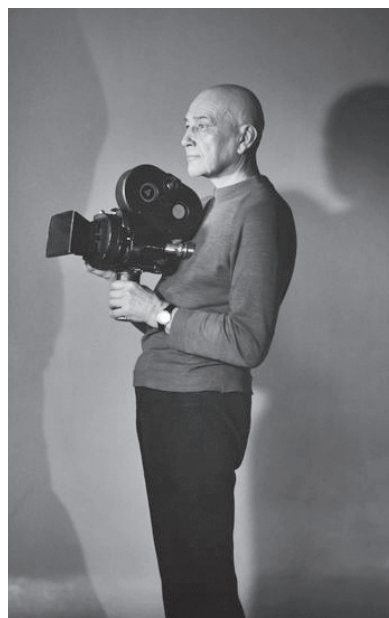
Piecdesmit gadus pēc Salaspils memoriāla atklāšanas tas piedzīvos pārmaiņas. Līdz ar nelie-

liem rekonstrukcijas darbiem plānots ierīkot ekspozīciju un informatīvās plāksnes, kas cilvēkiem paskaidros noietnē notikušo. Lai to paveiktu, pirmoreiz akadēmiski arī pētīta koncentrācijas noietnes vēsture.

Pārmaiņas galvenokārt nebūs vizuālas. Mērķis ir vēsturiskajā vietā beidzot, piecdesmit gadu pēc memoriāla atklāšanas, izvietot informāciju par to, kas tur piedzīvots Otrā pasaules kara laikā. Ne pie memoriāla telpām, ne pie skulptūrām šobrīd nav izvietota informācija ne par vēsturiskajiem notikumiem un upuriem, kuriem izveidota piemiņas vieta, ne par ēkas un skulptūru autoru ideju vai izmantotajiem tēliem. Līdz gada beigām vēsturiskajā vietā izvietos informāciju par noietni.

***

Latgalē izrādīs latviešu izcelsmes somu kinorežisora Teuvo Tulio filmas

Kinorežisors Teuvo Tulio (1912–2000), īstajā vārdā Teodors Antonijs Tugajs, bērniņu pavadījis Latgalē, bet slavu ieguvis tālu pasaulē. Tulio radījis melodramas – kino klasikas pērles. Viņš dēvēts gan par somu režisoru Nr.1, gan par “somu Valentino”.

Sagaidot latviešu izcelsmes somu kinorežisora Teuvo Tulio 105. jubileju, Rēzeknes Centrālā bibliotēka no 17. līdz 23. augustam piedāvā noskatīties divpadsmit T. Tulio filmas no bibliotēkas krājuma. Bibliotēkas lasītavā varēs iepazīties ar tematisku izstādi “Latviešu izcelsmes somu režisors”, kuŗā apskatāmi darbi par T. Tulio dzīvi un daiļradi.

23. augustā plkst. 15 bibliotēkas lasītavā notiks režisora T. Tulio 105. jubilejai veltīts piemiņas vakars. Pasākumā varēs iepazīties ar T. Tulio daiļradi, apskatīties piemiņas lietu izstādi un noskatīties režisores Kristīnes Želves dokumentālo filmu “Fedja”.

***

Veltījums Birutai Baumanei – piemiņas izstādes atklāšana LNMM

No 12. augusta līdz 10. septembrim Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) galvenajā ēkā, ceturtā stāva izstāžu zālēs, aplūkojama Birutas Baumanes gleznu izstāde, kas turpinās muzeja izstāžu ciklu “Paaudze”.

Otrajā izstādē, ko LNMM piedāvā ciklā “Paaudze”, aplūkojamas 26 Birutas Baumanes (1922–

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

LIETUVA. 12. augustā Latvijas vēstnieks Lietuvā Einārs Semānis apmeklēja Zarasu pilsētu. Vēstnieks bija goda viesis pilsētas 511. gadadienas svinīgajos pasākumos. Vēstnieks uzrunāja pilsētas Padomes svinīgo sanākumu. Vēstnieks sacīja, ka Latvijas un likteņi savijās laikā un telpā. Jau nākamgad tiks svinētas Latvijas valsts un Lietuvas valsts atjaunošanas 100. gadadiena. E. Semānis puda gandarījumu un pateicību Zarasu pilsētai par veiksmīgo pārrobežas sadarbību ar Latviju. Kā īpaši redzamus projektus vēstnieks atzīmēja sadarbību ar Daugavpili projektā “Eiropas pilsoņi” un informācijas tehnoloģiju jomā; sadarbību starp Zarasiem un Krāslavu un pārrobežu ceļu infrastruktūras sakārtošanu. Drīzumā tiek plānots parakstīt Zarasu sadarbības līgumu ar Jēkabpili.

INDIJA. No 6. līdz 8. augustam Indiju apmeklēja Latvijas uzņēmēju delegācija, piedāvājot Indijas partneriem izmantot distribūcijas centra pakalpojumus Rīgas ostas teritorijā. Vizītes pirmā diena tika aizvadīta Maharaštras pavalsts lauksaimniecības mārketinga padomes rīkotajā seminārā Pūnē vairāk nekā 200 Indijas lauksaimniekiem, kuri plāno izmantot Rīgas ostu kā savu eksporta preču izplatīšanas centru Ziemeļeiropas, Krievijas un NVS valstu tirgos. Pasākumu svinīgi atklāja vēstnieks Aivars Groza kopā ar Maharaštras štata sadarbības, mārketinga un tekstila ministru Šubhašu Dešmuku (*Subhash Deshmukh*). Līdzās diskusijai par Latvijas tranzīta sektora priekšrocībām dalībniekiem bija iespēja gūt pārskatu arī par mūsu valsts biznesa vidi kopumā.

Birutas Baumanes glezna

2017) gleznas – mākslinieces novēlējumi muzejam. Kā nozīmīgākos dāvinājuma darbus jāmin “Pašportrets naktī” (1965), “Lauku mūzikants” (1968), triptichs “Bērniņa” (1983), “Karuselis” (1981) un “Dzīres beigušās” (1978), kā arī divas kompozīcijas no cikla “Kāzas Latgalē” – “Saimnieces” (1967) un “Sievass” (1967). Jauniegūtie eksponāti ir izcils papildinājums muzeja krājumā jau esošo autoru darbu kopumam. Latvijas Nacionālā mākslas muzeja krājumā glabājas 84 Birutas Baumanes gleznas.

20. gadsimta 50.–60. gadu jaunajiem veltītu izstāžu ciklu “Paaudze” aizsākusi Felicitas Pauļukas darbu izstāde. Otrā izstādē ir veltījums Birutas Baumanes piemiņai.

***

Festivālā *Via Baltica* atklāj laikmetīgās mākslas izstādi *Ceļš*

Augustā, kad tiek pieminēta Baltijas valstu brīvībai tik nozīmīgā vēsturiskā akcija *Baltijas ceļš*, jau septīto reizi notiek festivāls *Via Baltica*, kas katru gadu pulcē vairākus tūkstošus plašu auditoriju koncertos, izstādēs, kinoseansos un citos kultūras sarīkojumos. 10. augustā Liepājas mūzejā un mākslas galerijā *Roma* tika atklāta Latvijas un Lietuvas laikmetīgās mākslas izstāde *Ceļš*. Izstādē ir idejas turpinājums 2014. gadā notikušajam izstāžu ciklam *Kelias/Ceļš/Kett*, kuŗa idejas autore bija lietuviešu kuratore Dovile Tomkute-Velecīene.

***

Dixie Land balva Odesas starptautiskajā kinofestivālā Latvijas, Ukrainas un Vācijas kopražojums, režisora Romāna Bondarčuka un scenāristes Darjas Averčenko dokumentālā filma *Dixie Land* ieguvusi balvu

Aina no filmas

“Zelta Hercogs” kā labākā Ukrainas filma Odesas Starptautiskajā kinofestivālā, pārspējot arī sešas šai kategorijā nominētās spēlfilmas. Filmas galvenie producenti ir latvieši Ilona Bičevska (*Avantis Promo*) un līdzproducents konsultants Uldis Čekulis (*VFS films*).

***

Berlinē redzami latviešu dizaineru darbi

Pirms kāda laika Berlinē atvērts nu jau otrais Paviljona *Pop-up* projekts – *Po Berlin (PAVILJONS Berlin)*, kas ir pirmais konceptveikals ārpus Latvijas robežām. Tajā liela vieta ierādīta latviešu dizaineru darbiem. Veikals *Po Berlin* atrodas *Auguststrasse 22*, tūristu un vietējo iecienītajā Mittes rajonā un būs atvērts līdz 17. augustam.

Po Berlin var atrast tādas zīmolus kā *Keta Gūtmane*, *Mareunrols*, *OneWolf*, kā arī starptautiskiem panākumiem bagātos latviešu izcelsmes luksusa zīmolus *Victoria/Tomas* un *Fyodor Golan*, no kuriem pirmie bazēti Parīzē, otrie – Londonā. Berlīnes Paviljonā būs pieejami arī žurnālistes Agneses Kleinas veidotais grāmatzurnāls *Benji Knewman* un mākslinieka Ata Jākobsona darbi.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Nekronētais valsts galva Putins
starp pagātņi un nākotni

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

FRANKS GORDONS

Valsts galva – tā Vladimīru Putinu arvien biežāk titulē arī oficiālajos dokumentos: tas kaut kas pa vidu starp caru (kā viņu šaurā lokā dēvē galminieki) un prezidentu. Patlaban šis bijušais čekas apakšpulkvedis mēģina tikt galā ar savas zemes itin raibo pagātņi un saspringti prāto par nākotni – 2018. gada marta vēlēšanu gaidās.

Naktī no 5. uz 6. augustu Maskavā, kur akadēmiķa Sacharova prospekts saskaras ar Sadovojes bulvāru loku, sāka uzslīdēt "Sēru sienu" – divpusēju bronzas un akmens veidojumu. To līcis uzstādīt Putins – kā memoriālu pagājušā gadsimta 30. – 50. gadu

represiju upu piemiņai. Runa ir par Staļina "Lielā terora", kara un pēckara gadu asinsdarbu un deportāciju upuriem. Vērts arī atgādināt, ka ar Putina svētību Krievijas skolu programmās iekļauts Solženicina "Gulaga arhipelāgs". Kā zināms, Solženicins atšķirībā no Sacharova nebija demokrāts, bet ļoti konservatīvs.

Kontrastam ļoti zīmīgi ir tas, ka pareizticīgais staļinists Aleksandrs Prochanovs, kurš ir dzimis Putina "karsējs", sava "Izborskas kluba" priekšgalā aicinājis Orlas gubernātoru, kurš savā pilsētā uzslējis pieminekli Ivanam Bargajam (Jānim Briesmīgam), turpat uzstādīt arī piemi-

nekli Josifam Visarionovičam Staļinam.

Ar Ļeņinu imperistam Putinam ir īpaši rēķini: viņš tam nevar piedot ideju par t.s. savienotajām republikām PSRS ietvaros. Līdz ar to, liek saprast Putins, Ļeņins "licis bumbu ar laika degli", kas pēc 69 gadiem uzsprāga, jo PSRS konstitūcijā taču uz papīra "stāv rakstīts", ka šīs republikas esot tiesīgas izstāties... Pie reizes – Putins svēti apsolījis komunistu līderim Žuganovam: kamēr viņš būs pie varas, Ļeņina mūmiju no mauzoleja neizņems.

Un kā ir ar tagadni? Laikrakstā *The Wall Street Journal* Leons Arons norāda, ka Putinam ir divi

dzinuļi – atriebe un restaurācija: viņš atsakās "sagremot" faktu, ka aukstajā karā PSRS bija zaudētāja. Viņš par katru cenu tiecas grozīt "spēku samēru", kas izveidojās pēc šīs sakāves. Putins uz visu raugās caur Krievijas un Rietumu pretstāves prizmu un gatavs darīt visu – ieskaitot bīstamas provokācijas –, lai varētu atgriezties, tā sakot, pirmajā rindā. No sevis piemētināšu: līdzās Trampam un Sji...

Tikmēr gandrīz jau gribētos pažēlot nabaga (pasakaini bagāto) premjērmīnīstru Dmitriju Medvedevu: pret korupciju vērstie mītiņi martā un jūnijā tēmēja gandrīz pilnībā uz Medvede-

vu, "saudzējot" Putinu, un tagad Kremļa "galmā" atskan balsis, kas prasa "nejēgas" Medvedeva atstādīšanu.

Enerģiskais korupcijas apkaļotājs Aleksejs Navaļņijs, kurš "sodāmības dēļ" nepiedalīsies kā kandidāts Krievijas prezidenta vēlēšanās, intervijā amerikāņu kanālam CBS teicis: pastāvot "50% varbūtība", ka viņu noslepkavošot (kā Ņemcovu?).

Nobeigumam – interesanta ziņa: pēdējos 13 gados Krieviju pametuši 20 tūkstoši (!) miljoni un miljardieri (dolaros, ne rubļos), no tiem 6000 aizbraukuši tikai pēdējo trīs gadu laikā. Ar visiem kapitāliem.

SALLIJA BENFELDE

Miglainas un bīstamas nākotnes cēlāji

Raugoties Latvijas šodienā, prātā nāk Ilmāra Dzeņa dziedātais "kā pa miglu mana dzīve iet" un kāds smieklīgs notikums no dēla bērnības. Proti, dēlam bija divi gadiņi, un viņš bija pamanījies tā smalki sajaukt cukuru ar sāli un rūpīgi iebērt atpakaļ cukurtraukā. Uzvarēju tēju, pieliku cukuru, bet tēja garšoja tik divaini, ka nospriedu – laikam noliktavā stāvējusi mūžību, ar kaut ko bijusi nejauši aplieta un nu vairs nav lietojama. Nopirku citu tējas paciņu, taču tēja šā vai tā nebija dzerama. Tad pamanīju dažas sīkas sēklas drupatas aiz cukurtrauka, sāku soli pa solim uzmanīt, ko puika dara, un pieķēru viņu brīdī, kad viņš ar savu tuklo roķeli aizrautīgi maisīja cukuru ar sāli.

Brīžiem izskatās, ka šodien amatpersonas, politiķi un arī plašsaziņas līdzekļi dara to pašu – jauc kopā visu, kas vien sajaukams, un pēc tam brīnās, kāpēc daudzi iedzīvotāji nav sajūsmā par iecerētajām reformām un pārmaiņām un kāpēc izskan balsis par to, ka valsts sākusi soļot bīstamā virzienā.

Par neskaidro veselības aprūpes reformu un nodokļu reformas neskaidrībām jau esam rakstījuši. Skaidrs ir tas, ka par to, vai valsts apmaksā veselības aprūpi visiem būs pieejama, cik tā būs kvalitatīva un vai patiesībā nesoļojam maksas medicīnas virzienā, to rūpīgi slēpjot, skaidrības pagaidām nekādas. Tāpat arī nodokļu reforma, kaut arī daudziem sola lielākus ienākumus, var radīt tādu neaizpildāmu budžeta bedri, ka iepriekšējā finanču krīze varēs likties vien kā prelūdijs. Jebkurā gadījumā risku ir daudz, skaidrības maz.

Tomēr pēdējā socioloģiskā aptauja un premjera Māra Kučīn-

ska izteikumi pēc Latvijas – Krievijas starpvaldību komisijas sēdes rada bažas, ka tik eiropiski un rietumnieciski, kā mēdzam uzskatīt, vis neesam. Proti, pēc starpvaldību sēdes Ministru kabinets informēja, ka tikšanās laikā Ministru prezidents norādījis – Latvija dod priekšroku konstruktīvai un praktiskai abu valstu sadarbībai dažādās jomās un ticis atzīts, ka Latvijas un Krievijas attiecības ietekmē starptautiskā situācija. Tātad attiecības ietekmē ne jau Krievijas ārpolitika, ne jau šīs valsts nostāja demokrātijas un cilvēktiesību jautājumos, ne jau Krimas aneksija un okupācija, ne Krievijas nežēlīgais karš Sirijā... Nē, ir kaut kāda mistiska starptautiskā situācija, kurā Krievijai nav nekādas lomas un vainas, acimredzot ir kaut kādi "sliktie" spēki, kuri ievieš sankcijas pret Krieviju un grib izjaukt Krievijas attiecības ar citām valstīm.

Tomēr pavisam nopietnas bažas vieds socioloģisko pētījumu centra SKDS pētījums, kurā jūlijā iedzīvotājiem tika vaicāts, par ko viņi balsotu, ja Saeimas vēlēšanas būtu jau rīt. Aptaujas rezultāti liecina, ka 21,2% atbildēja, ka balsotu par partiju "Saskaņa", nākamie populārākie bija *Zaļo un Zemnieku savienība* (ZZS) ar 13,8%. Izrādās, ka skandāls ap "oligarhu sarunām", kurās viens no galvenajiem "varoņiem" bija Aivars Lembergs, ZZS vēlētajus maz ietekmējis, un reitinga kritums ir vien par dažiem procentpunktiem. Pārējās partijas ne tuvu netiek līdz abām aptaujas līderēm: Nacionālajai apvienībai (NA) 5,8%, Latvijas Reģionu apvienībai (LRA) 4,5%, kam seko Jaunā konservatīvā partija (JKP) ar 4,2% un tikai tad "Vienotība" ar 3,7%. Citām partijām nav vairāk kā 2% iedzīvotāju atbalsta.

Gandrīz ceturtdaļa, uz šo jautājumu atbildot, atzina, ka šobrīd nezina, par ko balsot un 17% vispār nepiedalītos vēlēšanās. Prognozējot nākamās vēlēšanu rezultātus, datus mēdz apstrādāt, šos pašus datus pārreķinot un pieņemot, ka visu pagaidām neizlēmumušo balsis sadalītos proporcionāli tāpat kā izlēmumušo. Rezultāts izskatās pavisam baiss: "Saskaņai" atbalsts tuvu 36%, ZZS – virs 23%. Teorētiski šie divi spēki divatā varētu izveidot koalīciju. Pārējie, kas pārvarētu 5% barjeru, krietni atpaliek – NA 9,9%, LRA 7,7%, JKP 7,1%. "Vienotība" 5% barjeru pārvarētu kā pēdējā ar 6,3%. Pārējie paliek zem svītras.

Protams, tie ir tikai iespējamie rezultāti, bet tas, ka pēc nākamajām Saeimas vēlēšanām "Saskaņa" un ZZA veidotu valdību, ja vien divatā pietiktu balsu, īpašu šaubu nav. Šķiet, šaubu nav arī par to, cik tas Latvijai būtu bīstami un ka mūsu valsts patiesībā kļūtu par Krievijas pakļājiņu, kurā noslaucīt savas okupācijas kaļos sabristos zābakus. Tāpēc jāpiekrīt publicistam Otto Ozolam, kurš nesē rakstīja, ka nevar jādzētu aizmirst – Hitleris nāca pie varas demokrātisku vēlēšanu rezultātā.

Krievijas tanki Latvijā tiešām ir mazticams scenārijs, bet vēlētajiem, kuri balso par "Saskaņu" un ZZS, gan ir realitāte. Daļai vēlētajiem jēdziens "mēs esam zemnieku tauta" ir nācis mantojumā no Ulmaņlaikiem un saistās ar labu dzīvi. Tādēļ arī ZZS šiem vēlētajiem ir kā lūgšanu grāmata, ko nedrīkst izlaist no rokām. Daļai vēlētajiem elks joprojām ir Aivars Lembergs, jo re, kā viņš prot! Turklāt viņi tic katram Lemberga vārdam, un šajā cīņā par vēlētajiem prātiem labs palīgs ir "Neatkarīgā Rīta Avīze" (NRA), kurā pēdējā laikā, it sevišķi pēc "oli-

garchu sarunu" publiskošanas, cenšas tā, ka brīžiem pārspēj pat paša Lemberga tekstus. Tādēļ arī daudzi ZZS vēlētajiem joprojām ir pārliecināti, ka Aivars Lembergs ir apmelots, sarunas viltotas un ka viņš ir vienīgais tautas glābējs.

Jāatceras arī, ka Krievijas informātais karš, kas ar melīgu un tendenciozu informāciju pieplūdinā ne tikai Latvijā, mūsu zemē krīt visai auglīgā augsnē, jo okupācijas laika priekšstati par valsti un demokrātiju ir dzīvi, valsts bieži vien joprojām tiek uzskatīta par ienaidnieku, kuŗu jānāna un jāmuļķo, turklāt "Saskaņai" ir stabils vēlētajū loks, kas arī joprojām dzīvo pagātnē un skumst par zaudēto Padomju Savienību un kuŗus nekas šajā pasaulē nomainīs.

Visu minēto iemeslu dēļ scenārijs, par kuŗu kādu laiku jau tiek runāts – proti, Latvija var nonākt nebūt ne demokrātu rokās, kuŗi labāk saprot Kremļa, ne Briseles nostājas, nav fantāzija un aizspriedumi.

Ko darīt? Pašlaik politisko par-

tiju lauciņā nekādas lielās izvēles nav, tikai laiks rādīs, ko grib un var Jaunā konservatīvā partija un kādas būs sevi pagaidām tikai vārdos sevi pieteikušās topošās partijas.

Manuprāt, pēc 27 neatkarības gadiem ir laiks atcerēties, kā latvieši ārpus Latvijas cīnījās par to, lai pasaule neaizmirstu par brīvu un neatkarīgu Latviju. Izskatās, ka diasporas, it sevišķi t.s. vecās diasporas latvieši ir tie, kuŗi mūs var glābt no mums pašiem. Domāju, ka tautiešiem pasaulē ir jāzina, kas Latvijā notiek, kuŗā virzienā valsts var doties un jāpalīdz tam nenotikt. Līdz Saeimas vēlēšanām ir vēl mazliet vairāk par gadu, bet jau tagad katram jāapzinās, ka Latvijas drošība un pastāvēšana ir nopietni apdraudēta, un jāņemmas piedalīties vēlēšanās ne tikai pašam, bet aicināt to darīt radus, draugus un paziņas, kuŗi ir Latvijas pilsoņi. Pretējā gadījumā kādā oktobra rītā mēs varam pamosties jau kā pavisam citas Latvijas pilsoņi.

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

SPĒKA DZIESMU VARA

Inese Lūsiņa (SestDiena) intervē prof. Gunti Šmidchenu, Vašingtona universitātes (Sietlā) Baltijas studiju programmas vadītāju

“Es ceru izaicināt vēsturniekus, kuŗi šī laikmeta Latvijas vēstures grāmatās nespēj iekļaut dziedāšanu un nemin vārdā Ievu Akurateri, nemiemin grupas *Pērkons*, *Skandinieki* un Daini Staltu, kuŗš folkloras festivālā *Baltica* pirmais nesa brīvās Latvijas karogu,” saka ASV dzīvojošais Guntis Šmidchens. Viņš savā grāmatā *Dziesmu vara* izgaismo notikumus XX gadsimta 80.–90. gados, kad Igaunijas, Latvijas un Lietuvas iedzīvotāji nevardarbigajā Baltijas dziesmotajā revolūcijā konfrontēja militāro lielvaru un izcīnīja visu triju valstu neatkarību. (*Eduarda Silkalna recenziju skat. 7. lpp. – Red.*)

1990. gadā, viesojoties visās trijās Baltijas valstīs, Guntis Šmidchens kļuva par dziesmotās revolūcijas aculiecinieku. Toreiz viņš dziļi personiskā savijojumā izjuta, kā “balsis saplūst un atbalsojas, iesaistītajam novērotājam pār muguru pārskien tirpas. Šī dziedāšana pārveido cilvēkus racionāli un emocionāli, intelektuāli un instinkti. Un, kad cilvēkus šādi iekustina, vēstures gaita var mainīties.”

Vai emocionāli spilgtais piedzīvojums 1990. gadā bija jūsu pirmā ciemošanās Latvijā?

Nē, pirmoreiz atbraucu 1980. gadā. Mana vecmāmiņa (mamma mamma) veda mazbērnu uz Latviju, kad viņi pabeidza vidusskolu. Vecāko māsu veda uz Vīni, jo tolaik vēl nevarēja ceļot uz Latviju. Otra māsa un es jau tikām uz Latviju. Toreiz man bija 17 gadu, atbraucu kopā ar mammu, vecmammu un viņas draudzeni.

Spilgti atceraties šo braucienu?

Daļēji jau zināju, ko te ieraudzīšu, jo māsa un radi te jau bija bijuši. Liels piedzīvojums bija, izkāpjot no lidmašīnas Ļeņingradā. Tur bija kaŗavīri ar šautenēm un suņiem. Manu koferi izkratīja līdz pēdējai vilītei, atņēma komiksu grāmatas.

Bija bail?

Tas likās piedzīvojums. Mamma gan baiļojās, ka mani uzreiz varot iesaukt padomju armijā. Tie bija tumši laiki, kad cilvēkiem bija grūti, bet viņi daudz negribēja par to runāt. Nedrīkstēja braukt ārpus Rīgas. Vienu mūsu radnieku noķēra un nekavējoties aizsūtīja atpakaļ, ar to viņa ceļojums uz Latviju beidzās. Izbraucienā ar kuŗģiti pa Baltezeru mums ļoti redzami, tieši aiz muguras sekoja virs, kādus redz spiegu filmās, – tumšā mētelī un ar portfeli rokās. Tas laikam bija tīšas iebiedēšanas nolūkos. Bet varbūt tās bija tikai manas iedomas.

Viesnīcā *Latvija* bija apmetusies vēl kāda jauna Amerikas latviete, mana vienaudze. Vakarā mūs aicināja uz deju šovu. Tagad domāju, ka zinu, kas mūs tur veda, par brīvu cienāja ar šampanieti un ļoti draudzīgi sarunājās. Mamma bija pārbijusies: jau pāri pusnaktij, kur mēs palikuši? Kopā ar radiem skatījāmies tolaik jauno filmu *Ceplis*, un visi gaidīja kadru, kuŗā parādās brīvās Latvijas karogi. Mamma un vecmamma man parādīja māju, kuŗā agrāk dzīvo-

jušas. Nākamreiz atbraucu pēc desmit gadiem. Tolaik jau mērķtiecīgi interesējos par folkloras kustību un strādāju pie maģistra zinātniskā darba. Sākumā braucu uz Čikāgu, lai lauka pētījumos vāktu latviešu kopienas dzīvesstāstus. Tieši tad sākās dziesmotā revolūcija Baltijas valstīs, un mana darba vadītāja profesore Linda Dēga skubināja braukt uz Latviju: vienalga, kā, bet vajag redzēt, ko cilvēki tur dara!

Par tradīcijām ieinteresējāties no tāluma?

Čikāgā ap 1985. gadu, pieskatīdams māsasmeitu, māsasvīra plauktā pamanīju igauņu grupas *Leegajus* plati. Viņš to bija nopircis, lidojot caur Tallinu. Ieklausījos. Dziesmas skanēja tik neparasti! Kaut kas mani tā iekustēja, ka gribēju iemācīties igauņu valodu. Gribēju zināt, kas tajā platē ir. Devos uz Indiānas Universitāti, jo tur mācīja igauņu valodu un bija izcila folkloristikas programma.

Atceros, 1990. gada vasarā satapu jūs pie Rīgas autoostas, kad slepus, bez padomju varas iestāžu atļaujas braucāt uz Lietuvu.

Vispirms Tallinā vēroju igauņu Dziesmu svētkus. Pēc tam devos uz Dziesmu svētkiem Rīgā, bet braukt uz Lietuvu nedrīkstēja, jo toreiz vēl nebija beigusies Lietuvas enerģijas blokāde un amerikāņus turp nelaida. Tas izpostīja Lietuvas Dziesmu svētkus, jo bija plānots, ka sabrauks daudz tautiešu no ASV, taču ielaida tikai dažus. Bija arī benzīna krīze, un labi saplānotos svētkus ļoti samazināja. Uz Viļņu aizbraucu pa kļūso ar nakts vilcienu caur Daugavpili kopā ar Ilmāru Mežu. Dziesmu svētki tur bija jau beigušies (tie sakrīta ar svētkiem Rīgā), un Viļņā bija diezgan tukša. Bijām dziesmu vakarā pie kādas lietuvietes, pārnakšņojām, apskatījāmies pilsetu un atgriezāmies.

Kā atceraties Atmodas noskaņojumu Rīgā?

Bija ļoti interesanti un skaisti. Atmodas pirmā eiforija ar lielo aizkustinājumu un raudāšanu, kāda bija 1988. gadā, jau bija beigusies. Dziesmotā revolūcija kļuva arvien nopietnāka un konstruktīvāka. 1990. gadā tā jau bija pavisam mierīga. Cilvēki Dziesmu svētkos bija pārliecināti un priecīgi. Svētku gājienos Tallinā un Rīgā valdīja vienotības sajūta. No balkona attālāk no Tallinas centra redzēju, ka svētku gājienā gāja milzīgas ļaužu masas un ārkārtīgi daudz sveicēju stāvēja abās ielas pusēs. Nesa Igaunijas, Lietuvas un Latvijas karogus. Dziesmu svētku koncerta noslēgumā bija ļoti simboliska saruna: tautā populārais aktieris Tenu Mikivers sarunājās ar kādu Toronto igauņieti. Viņa vaicāja: “Vai brīvība nāks?” Viņš: “Nē, brīvība nenāks! Mēs ejam uz brīvību, un kaut kad mēs tur nokļūsim.”

Tas nebija teatrāli. Sekoja ilgi, spēcīgi aplausi. Sirsnīgi, mierīgi, skaisti. Neatkarības kustība bija ļoti pašpārliecināta.

Tad arī iedegāties par to rakstīt?

Vēl ne. Biju ieradies pētīt folkloras kustības vēsturi. Daudz nofilmēju bez skaņas. Mans galvenais mērķis bija *Skandinieki* Latvijā, ar kuŗiem beidzot iepazīnos personiski. Pēc tam abi ar sievu Zintu (viņa ir ģeografe) pieteicāmies zinātnieku apmaiņai. Atgriezimos 1991. gada jūnijā un līdz 1992. gada jūnijam dzīvoju visās trijās Baltijas valstīs. (Igaunijā Zintu iesaistīja zinātnisko rakstu tulkošanā un rediģēšanā.) Apmaiņa tika organizēta vēl starp ASV un Padomju Savienību. Ierados ar PSRS vīzu, bet atgriezies jau ar Latvijas vīzu. Iebraucot Lietuvā, uz robežas jau dabūju zīmogu pasē.

moto revolūciju. Tieši tobrīd sapratu, ka par dziesmoto revolūciju noteikti ir jāraksta. Taču man universitātē bija citi darbi, un pagāja vēl astoņi gadi, iekams varēju nopietni sākt. Grāmatu aktīvi sāku rakstīt 2006. gadā.

Vēsturiskie konteksti jūsu pētījumā ir pat no XVIII gs. vācu filozofa Johana Gotfrīda Herdera laikiem, kad viņa izdotie tautasdziesmu sējumi *Volkslieder* visā Eiropā iedvesmoja meklēt un publicēt tautas mutvārdu dzeju.

Tā ir grāmatas visisākā nodaļa, taču bez Herdera nevar stāstīt par dziesmām, nacionālo identitāti un tautu nacionālo veidošanos. Viņa

Kādu rezonanci jūsu grāmata izraisīja ASV akadēmiskajā sabiedrībā? Izdevās viņus ieinteresēt?

Atsauksmes ir dažādas. Visbiežāk cilvēki grib zināt, kāpēc Latvijā, Igaunijā un Lietuvā kuŗi ir tik svarīgi. Viņiem šis ir izziņas materiāls, kāda agrāk angļu valodā nebija. Domāju, ka turpināsies diskusijas, vai nacionālismu var aprakstīt kā emocionālu, dziesmās pamatotu politisku kustību. Vēsturnieki un politologi kaut kā neprot novērtēt un iesaistīt dziesmas kā mehānismu neatkarības atjaunošanas kustībās.

Foto: Edmunds Brencis.

Guntis Šmidchens: “Mēs esam unikāli ar to, ka tieši ar kuŗa dziesmu spējām pasaulei paziņot, ka šeit ir tautas, kuŗas vēlas brīvību. Tik skaisti! Kā var to noliegt? Tautas līdzdziedāšanas sarīkojumi ir svarīga Atmodas kustības daļa.”

Kur bijāt 1991. gada augusta puča dienās?

Šeit, Rīgā. (...) Televīzijā pārraidīto apvērsuma ārkārtas komitejas sēdē Maskavā noskatījos ar kafijas tasi trīcošās rokās. Bija šausmīgi redzēt tās sejas pie garā galda uz skatuves paaugstinājuma un dzirdēt paziņojumus. Pirmos vasaras mēnešus Latvijā biju viens pats, un tieši puča brīdī manai sievai bija plānots ierasties no Amerikas, taču viņas lidojumu atcēla. Telefonsakari bija atslēgti, un es nezināju, kā sazināties ar tuviniekiem ārzemēs. Rakstīju dienasgrāmatu. (...)

Kuŗā brīdī nolēmāt rakstīt par dziesmoto revolūciju?

Stimuls bija Smitsona institūta rīkotais Tautas dzīves festivāls Vašingtonā 1998. gada vasarā. Aicinot atcerēties dziesmoto revolūciju Latvijā, Igaunijā un Lietuvā, bija pārstāvētas visas trīs valstis, un, tā kā mācēju šīs valodas, mani aicināja par tulkus. Festivāls turpinājās divas nedēļas kā dzīva mūzeja ekspozīcija. Nobeiguma koncertā amerikāņiem stāstīja par dzies-

atklājums, ka paverdzinātajām tautām (latviešiem, lietuviešiem, igauņiem) ir sava dzeja – vērtība pasaulei –, radija interesi no ārpusēm. Viņš jau rakstīja, ka netaisnīgi paverdzinātās tautas kādreiz redzēs savu brīvību. Publicēdams igauņu dzimtcilvēku dziesmas par grūto dzīvi muižā, Herders jau izmanto dziesmas nolūkā panākt sociālās pārmaiņas. Herders tēmeja uz vāciešiem un viņu sirdsapziņu: lai izlasa, ko igauņi dzied par saviem kungiem! Tas virzīja uz dzimtbūšanas atcelšanu. Bet kāpēc es sāku to stāstīt?

Kur ir mūsu unikālitate?

Baltijas valstis ir unikālas gan kopā, gan katra atsevišķi. Nevardarbigās politikas taktikas analizētāji atzinuši, ka neviena nevardarbigā kustība nevar kopēt iepriekšējās, jo apstākļi ir atšķirīgi. Pārņemt var tikai iedvesmu un idejas. Mēs esam unikāli ar to, ka tieši ar kuŗa dziesmu spējām pasaulei paziņot, ka šeit ir tautas, kuŗas vēlas brīvību. Tik skaisti! Kā var to noliegt? Tautas līdzdziedāšanas sarīkojumi ir svarīga Atmodas kustības daļa.

Es ceru izaicināt vēsturniekus, kuri šī – trešās Atmodas – laikmeta vēstures grāmatās nespēj iekļaut dziedāšanu un nemin vārdā Ievu Akurateri, nemiemin grupu *Pērkons* un *Skandiniekus*. Ir vairākas grāmatas un krājumi angļu valodā par nevardarbigu kustību Latvijā, kuros Dainis Stalts, kuŗš folkloras festivālā *Baltica* 1988. gadā pirmais nesa Latvijas karogu, nav pat pieminēti! Tiek minēti visādi bijušie komunisti un pārrunas augstākajos līmeņos, bet tautas kustība nav uztverta. Ceru, ka būs domu apmaiņa par to, kuŗas personības ir jāpiemin pētījumos un grāmatās par mūsu vēsturi šajā laika posmā.

Pētnieki daudz ko var nepamanīt, jo Atmodas sākuma notikumus plašsaziņas līdzekļi noklusēja. To, kā rokconcertā Tartu mūzikas dienās 1988. gadā skatītāji atritināja divus neatkarīgās Igaunijas karogus, televīzijas sižetos izgriezta.

(Turpinājums 7. lpp.)

(Turpināts no 6. lpp)

Tomēr nākamajā dienā Igaunijas padomju valdība laikam saprata, ka kustību nevar apturēt un tā kaut kā ir jāiekļauj. Ātri pieņēma lēmumu atļaut zilmelni balto karogu lietot kā Igaunijas tautas (bet ne brīvvalsts!) karogu. Ar diriģenti Ilzi Valci pārrunājām, ka būtu rūpīgi jāizpēta Baltijas valstu studentu dziesmu svētku *Gaudeamus* vēsture. Stāsta, ka šajos svētkos Lietuvā 1988. gada jūlijā no Tallinas esot ieradusies igauņi ar visu triju Baltijas tautu valstu karogiem. Drīz parādījušies arī ļoti daudzi Lietuvas un nedaudzi Latvijas karogi. Kā tas atbalsojās presē? Pirmajā dienā avīzēs rakstīja, ka svin komjaunatnes vēsturi. Bet blakus ievietots mazs rakstiņš par starptautisko tirdzniecību ar virsrakstu *Visi karogi atnākuši pie mums ciemos*. Un visi saprata, par ko patiesībā ir stāsts! Drīz lūza arī cenzūra, un presē sāka parādīties fotografijas.

Līdzīgi bija ar vēsturiskā 1988. gada folkloras festivāla *Baltica* atklāšanu Rīgā. Fotografijā uz skatuves redz Daini Staltu ar karoga kātu rokās, bet nevar īsti saprast, kas tas par karogu. To, kas Padomju Savienībā neiederējās, vienkārši nepieminēja – neeksistēja ne dzīns, ne blats, ne sekss, ne noziedzība. Un, kad pēkšņi visu to sāka pieminēt, ar cenzūru bija cauri. Fotografijas jau kļuva nepārprotamas. Padomju Dziesmu svētku koris agrāk vienmēr tika nofoto-

grafēts sarkano karogu, komunistisko lozungu, Staļina vai Leņina portretu fonā, bet, sākoties dziesmotajai revolūcijai, sarkanie karogi pazuda. Lozungi vēl bija, bet dalībnieki nesa tikai neatkarīgo valstu karogus.

Folkloras festivāla gājiena priekšgalā vēl bija sarkanie karogi, bet nākamie bija *Skandinieki* ar Latvijas karogu, un Dainis Stalts apstājās ar to rokās. Attālums līdz sarkano karogu salīnai arvien palielinājās, un bija skaidrs, ka gājiena sākās ar *Skandiniekiem* un Latvijas karogu. Vēl minūti pirms koncerta Sporta pilī visus nobrīdināja nedarīt neko nacionālu, bet sievas zem villainēm bija paslēpušas trīs karogus un atritināja tos uz skatuves. Man stāstīja, ka padomju Latvijas valdības pārstāvji tajā brīdī piecēlušies un atstājuši zāli. PSRS vēsturē ļoti svarīgas ir fotografijas, kas parāda, ka masas to atbalsta. Cilvēki nes lozungu – tātad atbalsta Komunistisko partiju. Bet te pēkšņi dzīve melos atkrit un sajūk visa vizuālā vēsture. Attēliem un tekstiem vairs nav slepenas, dubultas nozīmes, kad, darot vienu, domāja pavisam ko citu.

Dzīve melos ir vienkāršs, bet trāpīgs apzīmējums izlikšanās un zemtekstu laikmetam.

Doma par dzīvi melos un dzīvi patiesībā pieder rakstniekam, vēlāk Čehijas prezidentam Vāclavam Havelam, kurš jau 70. gados uzrakstīja eseju par nevardarbīgo varu. Viņš to ilustrēja ar piemēru:

visā padomju telpā dārzenu veikalu vadītājam kopā ar burkāniem, kartupeļiem un sīpoliem atsūtīja arī lozungu, kas obligāti jāieliek skatlogā. Tikko veikalnieks atsakās to izdarīt, sabrūk dzīve melos. Sākas dzīve patiesībā. Viņš neizliek plakātu, jo nepiedalās melos. Cilvēks izvēlas dziedāt vai nedziedāt padomju lojalitātes dziesmas, maksāt vai nemaksāt šos meslus par atļauju dziedāt visu pārējo. Padomju Dziesmu svētkos vienmēr bija jādzied nodevas režīmam. Padomju vara arī centās mainīt pantus, kuŗos bija pieminēta Latvija, Dievs vai kas cits ideoloģijai nepieņemams.

Kāpēc tieši "Pūt, vējini!" kļuva par neoficiālo Latvijas brīvības himnu?

Dziedāt dziesmas, kuŗās ir vārds "Latvija", bija aizliegts. Bija tikai padomju Latvija. Bet tur ir vārds "Kurzeme", kuŗa semantiskais lauks aptver visu Latviju. *Kurzemīte Dievzemīte* ir mūsu *Gaismas pils*. Arī Rainim *Kurzeme* bija jau visas Latvijas simbols. Un Imantam Ziedonim – grāmata *Kurzemīte*. Tautasdziesma *Pūt, vējini!* pasludina cilvēka (financiālo) neatkarību: es neesmu plencis, man pašam pieder savs kumelš un ir nauda, ar kuŗu varu darīt, ko gribu. Varu precēt kurzemnieces meitu bez viņas mātes atļaujas. Šī dziesma neslavina dzeršanu, kā daži iedomājas. Zemniekam neatkarība bija svarīga. Vajadzēja īpašumu, lai varētu precēties.

Dīvaini, ka Jāzepa Vītola

dziesmas drikstēja dziedāt, lai gan viņš bēglu gaitās dzīvoja un mira Libekā?

Tā ir mikla. Pirmie padomju Dziesmu svētki uzreiz pēc kara Lietuvā, Latvijā un Igaunijā bija brīvāki, jo režīma taktika bija vispirms atjaunot un sapulcināt korus. Bija jānodzied padomju himnas, bet nebija vēl tik daudz aizliegtā un uzspiestā. Pēc tam gan sekoja dramatisks represijas. Visdrūmāk bija Igaunijā 1950. gadā, kur trīs no četriem pirmo padomju Dziesmu svētku virsdiriģentiem apcietināja un izsūtīja, sodot par to, ka svētku otrajā koncertā netika dziedātas padomju dziesmas. Necieta tikai Gustavs Ernesakss. Lietuvā ždanoviskā paškritikā paši sevi nokritizēja, ka nav bijis pietiekami daudz patriotisma un labojās. Neatkarīgās Lietuvas himnu nomainīja ar Padomju Lietuvas himnu. Kāpēc Latvijā pēc 1948. gada Dziesmu svētkiem nebija šādu represiju un tik ka-reivīgas agrākās kultūras noraidīšanas, ir interesants jautājums. Jēkabu Graubiņu par biedinājumu visiem pārējiem izsūtīja jau agrāk. Acīmredzot gudri cilvēki pierunāja varas aparātčikus, ka *Dārziņa Lauztās priedes* un Vītola *Gaismas pils* ir par padomju varas celšanu Latvijā. Falsificēja arī Vītola biogrāfiju. Kenets Karns ir izpētījis, ka, lai attaisnotu atļauju dziedāt Vitolu, izplatīti meli, ka Vītols mūža beigās kļuvis senils un viņu vienkārši aizveduši, lai gan viņš labprāt būtu palicis pa-

domju Latvijā. Ļoti iespaidīgi *Gaismas pils* izskanēja 1980. gada Dziesmu svētkos, kad uz Latviju bija atbraukusi Jāzepa Vītola atraitne Annija Vītola. Diriģēja Haralds Mednis, bija divi vai trīs atkārtojumi. Iespējams, tieši tāpēc nākamo 1985. gada Dziesmu svētku programmā ne Medņa, ne *Gaismas pils* vairs nebija. Tika parādīts, kas te ir valdnieks – padomju armijas kaŗavīri ar taurēm! Tomēr kopkoris izsauca Medni, lai nodziedātu dziesmu, ko vēlas. Tā jau bija pretestības kustība – dziedāt dziesmu, kas nemelo. Var teikt, ka mūsu dziesmotā revolūcija sākās jau 1985. gadā.

Dziedāt ir labi veselībai?

Skandinieki man stāstīja, ka rūcēji, kuŗiem skolotājs bērniībā ieteicis kori tikai kustināt lūpas, atraduši savu balsi, kļūst par vislabākajiem teicējiem. Savas balsis atrašana saistās ar pašapziņu, bet pašapziņa – ar bailu trūkumu. Totalitāra vara balstās uz to, ka katram atsevišķam cilvēkam ir no tās bail. Bet bailes zūd, ja cilvēki iztaiso muguru. Cilvēks nevar dziedāt no sirds, ja pats sevi neciena, un ir taču grūti dziedāt sakumpušiem, klusā balsī! Ir klīniski pierādīts: ja pazemots cilvēks, bezpajumtnieks, narkomāns, no vardarbības ģimenē cietušas sievietes var iesaistīt kori, tas ir solis uz psiholoģisko atveseļošanu. (..)

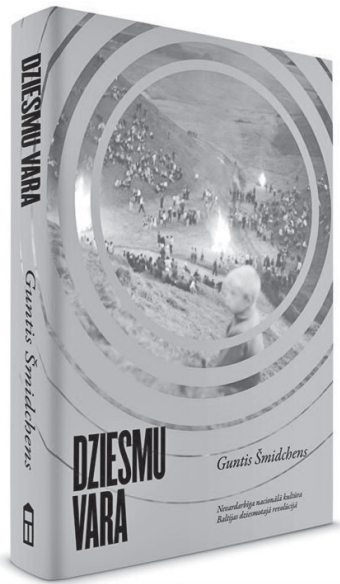
Publikācija tapusi sadarbībā ar nedēļrakstu **SestDiena**

EDUARDS SILKALNS

Dziesmu vara aizdzen karu

Guntis Šmidchens, *Dziesmu vara, Nevardarbīga nacionālā kultūra Baltijas dziesmotajā revolūcijā, apgāds "Mansards", 2017. g., 568 lpp.*

tūras attīstībai. Uzsvārs likts uz tādām dziesmām un to izpildījumiem, kam loma katras tautas nacionālās apziņas un kopības izjūtas veicināšanai. Līdzās tautasdziesmām iepazīstam konkrētu dzejnieku sacerējumus it īpaši pirmās un trešās atmodas laikā. Dziesmas no lietuviešu valodas tulkojis Jānis Elsbergs, bet no igauņu valodas – Guntars Godiņš. Abu atdzejojātāju prioritāte būs bijusi satura precīza atdeve, ne ritma saglabāšana, kāds bijis oriģināltekstā. Grāmatas ievadā tās autors raksta:

Ikvienu no 112 šajā grāmatā ietvertajām dziesmām kādā tautas vēstures brīdī kāds ....uzskatīja par izšķiroši svarīgu tekstu, ko ir vērts iekļaut nacionālās identitātes diskursā.

Vietām citēta dziesma novel autoru pie tās tapšanas un vēsturiskā konteksta skaidrojuma, bet citviet dziesma izmantota par ilustrāciju jau pateiktajam. Autora teksts un dziesmas mijas nevainojamā sazobē.

Bijusi trimda, kuŗas atlikušos vēl dzīvajos caur savām recenzijām domājos visīpašāk uzrunājam, pazina un turpināja no dzimtenes līdzī paņemto tautasdziesmu, koŗdziesmu, mākslas dziesmu un ziņģu kultūru, *Čikāgas pieciši* u.c. pievērsās vieglajam žanram, bet trimdai pavisam sveša palika rokmūzika, kam bija neapšaubāma loma Trešās atmodas laika pretestībai

padomju varai Baltijā un kam veltītas aptuveni 70 lappuses.

Milzīgā pētījuma primārais nolūks ir izskatīt dziesmas lomu Baltijas valstu neatkarības atgūšanas procesā, viss iepriekš teiktāis ir tikai sagatavošana šim gala mērķim. Herders, baznīcas dziesmas, nacionālisma kustība Eiropā un tās ienākšana Baltijā, himnas, koŗi, dziesmu svētki lai šeit tiek atzīmēti tikai kā daži pieturas punkti šai sagatavošanā.

Grāmata it tik informatīva, ka vieglāk nākas piedomāt pie tā, kā tur nav, nevis vēstīt par to, kas tur ir. Nav ne ar vārdu pieminēti tie paši *Čikāgas pieciši*, kuŗu reperuārā nebija vienīgi jautras, satīriskas, frivolas dziesmas, bet kas skāra arī klausītāju patriotiskās jūtas. Kad pienāca laiks, kad viņu ierakstus Latvijā vairs nevajadzēja klausīties slepus, viņiem uzgavilēja liels pūlis koncertā Mežaparka estrādē. Domājot par to, ka zeme nevar iztikt bez brīves, bet istai brīvei savukārt nepieciešama sava zeme, atmiņas apstājas pie brāļiem Grašiem, kas bija pelnījuši pieminēšanu. Faktiski vienīgā trimdā sacerētā un komponētā dziesma ir Dr. Andŗa Ritmaņa un viņa meitas Brigitas Ritmanes "Manai tautai", kas Latvijā kļuva populāra Ievas Akurateres izpildījumā. Daŗos vārdos pieminēts Leonīds Breiķis, bet no Ulmaņa laika dzejniekiem pilnīgi noklusēti paliek Plūdons un Virza. Pat ja Trešās atmodas

laikā viņu patriotiskās dziesmas varbūt nedziedāja, lai pārlietu neizprovocētu vēl arvien valdošo padomju režīmu, daudzu vecākās paaudzes latviešu atmiņās tās bija saglabājušas un turpināja uzturēt viņu garīgo satversmi.

Nejūtos kompetents izteikties par iespējamām nepilnībām un izlaidumiem lietuviešiem un igauņiem atvēlētajās grāmatas nodaļās. Lietuviešiem kā Romas katoļticīgo tautai nacionālā identitāte īpašāk nekā latviešiem un igauņiem saistās ar baznīcu un garīgām dziesmām, kas tūlīt noved pie jautājuma, kā tad atmodas gados bija latviešu luterāņiem ar kaujinieciski orientētākām dziesmām, kā ar luterāņu himnu "Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" vai ar Dievu un reizē tēvzemes labklājību piesaucējam dziesmām kā "Dievs, sargi mūsu tēvzemī". Par Lietuvu lasām:

Lietuvā publikā dziedāšana pievērsās baznīcas dziesmām. Itin bieŗi dziedāja arī Mairoņa dziesmu – lūgšanu Jaunavai Marijai glābt lietuviešus no baisā ienaidnieka. (440. lpp.)

Par Lietuvas ziemeļu kaimiņiem savukārt lasām:

Reliģija saplūda ar igauņu un latviešu nacionālismu tādās dziesmās kā "Radītāj, sargā Māras zemi" un "Lūgšana" (Kungs, kas zāles čukstus dzirdi...). Ir grūti, ja ne neiespējami, nošķirt, kad un kur indivīdi varēja izjust nacionālistiskas vai reliģiskas jūtas. Pa-

domju vara apspieda abas, un abas atbrīvojās vienlaikus. (458.)

Grāmatas nobeigumā "Baltijas dziesmotā revolūcija" nosaukta vienā elpas vilcienā ar "nevardarbīgajām garīgas pretošanās metodēm", kuŗas reiz attīstījuši Ļevs Tolstojs, Mahatma Gandijs un Martins Luters Kings. Augstu tēmēts! *Dziesmu vara* ir grāmata, kas iejūsma un iedvesmo, tomēr tā ir jālasa arī ar kritisku prātu un jālūko atcerēties lielais skaits faktoru, kas 1991. gadā atdeva Baltijai brīvību. Grāmatā ne ar vārdu nav minēts Lechs Valensa un poļu *Solidarnoŗ* kustība, poļu pāvests, PSRS ekonomiskais sabrukums, Berlīnes mūŗa kriŗana, atbrīvošanās no komūnisma jūga daudzās Austrumeiropas valstīs vienlaikus, pat tādās, kuŗu tautas nemaz tik izteikti nav orientētas uz dziedāšanu. Pieejot lietām ar reālpolitisku skatu, liekas drusku par augstu kāpts, sakot, ka tas, ko panākuŗi dziedoŗi baltieŗi, bijis "būtisks pagrieziens modernās pasaules vēsturē". (463.)

Liekas, ka grāmatu pamatos veido Gunta Šmidchena 1996. gadā Indianas universitatē iesniegtā doktora disertācija par folkloras kustību Baltijas valstīs no 1968. līdz 1991. gadam. Ingūnas Beķeres tulkojums veikls un gluds, ja nu vienīgi tulkotāja būtu varējusi lietuvieŗu lasītājam aiztaupīt skaidrojumu, ka "Kurzeme ir Latvijas rietumu reģiona nosaukums". (261.)

VALDA LIEPIŅA

Divarpus dienu garo (vai īso?) pārrunu rezultātā Eiropas latviešu kongress (ELK) izveidoja savu Simtgades ceļa karti Latvijai, iezīmējot tālākās virzības pieturpunktus un uzdevumus, veidojot Latviju, ar ko lepoties. Diskusiju temas bija daudzveidīgas, un tādēļ ceļa karte izveidojās pārskatā četru A4 lappušu garumā. Sniegšu ieskatu ELK dalībnieku domām un uzņēmībai. Jūlija pēdējo dienu pārrunas notika sekojošās jomās: izglītība, kultūra un māksla, ekonomika, pilsoniskā un politiskā līdzdalība, tiesiskums un valsts kritika, vide un daba, sabiedrības veselība, plašsaziņas līdzekļi un komunikācija, Latvijas tēls. Zīmīgi, ka kongresa gaitā līdzdarbojās jauniešu pārstāvju komanda, kuŗa aktīvi piedalījās (un kritizēja) kongresa dalībnieku pārrunās un ar sajūsmu atbalstīja šādas ceļa kartes izveidošanu.

Apliecinot Latvijas valsts simtgades simbolisko vēstījumu par sabiedrības saliedētību un iesa-

ti kā spēcīgas Latvijas nākotnes garantu un iedzīvinot Satversmes principus mūsdienu mobilitātes apstākļos, pirmais Eiropas latviešu kongress tiecas: stiprināt Latvijas valsts, tautas un latviskās identitātes turpinātību; veicināt Latvijas piederīgo saliedētību un sadarbību pāri ģeografiskajām robežām; sekmēt Latvijas globālo konkurētspēju un interešu aizstāvību starptautiski.

Pie katra pieturpunkta ir izstrādātas vairākas konkrētas darbības ieceres, kas palīdzētu īstenot ieceres. Sabiedriski aktīvie pārstāvji, kā arī valsts iestāžu pārstāvji apņēmas ieguldīt savus pūliņus, lai šie darbi tiktu paveikti. Eiropas latviešu kongress aicināja Eiropas latviešu apvienību (ELA) uzņemties Simtgades ceļa kartes īstenošanas pārraudzību ciešā sadarbībā ar diasporas un Latvijas partneriem no valsts, pašvaldību, privātā un nevalsts sektora vienojoties par konkrētiem darba uzdevumiem un plānu, un regulāri ziņot par šī darba

virzību.

Nu jau strauji iesaļojot gadā, kas mūsu tautai simbolizē valsts izdzīvošanu, tautas sīkstumu un dzīvotgribu, ELK iezīmēja šādus pieturpunktus:

- Stiprināta visu Latvijas cilvēku balss un inovācija valsts attīstībā.

- Latvija iedzīvina un pasaulē nes inovatīvas un atbildīgas izaugsmes praksē saņotu pārlicību, ka #LatvijaVar.

- Spēcīgu tradīciju, latviskās identitātes un mūsdienīgas jaunrades mijiedarbībā augoša, starptautiski nozīmīga un aktuāla kultūras un mākslas dzīve.

- Zinoša un līdzatbildīga sabiedrība kā katalizators vides un dabas vērtību iekļaujošai valsts attīstībai.

- Mūsdienīga latviska izglītība, kas iekļauj Eiropā un citviet pasaulē mītošos visu paaudžu Latvijas piederīgos latviskajā kultūrtelpā un sagatavo aktīvai iesaistei Latvijas attīstībā.

- Princīpā "vesela tauta-vesela domāšana", savstarpējā cieņā un pacienta līdzesībā saņota un sadarbības ceļā gūtas starptautiskās labās prakses iedvesmota sabiedrības veselības sistēma ar pienācīgu nodrošinājumu.

- Pilnveidots likumu rēgulējums, kas veicina diasporas saiknes uzturēšanu ar Latviju un pieņemties tās izaugsmei.

- Nostiprināts spēcīgu, starptautiski satiklotu un finansiāli dzīvotspējīgu Nevalsts organizāciju (NVO) sektors.

- Pasaulē informācijas apritē iekļauta un Latvijas cilvēku pasaulē vēstījumam atvērta kvalitatīva plašsaziņas līdzekļu telpa.

Simtgades ceļa karte Latvijai

- Iedzīvināts Satversmes mandāts ikvienam cilvēkam aizsargāt tiesisku, demokrātisku, politiski ētisku un atbildīgu Latvijas valsti.

Tā kā kongresa darba un pārrunu pamats bija atvērtība un demokrātiskums, vairāki ELK dalībnieki uzņēmās atbildību par savas jomas virzību uz ideālu, taču tas neizslēdz citu tautiešu līdzdalību ceļa kartes veidošanā un īstenošanā. Šajā nolūkā ELK apņēmas strādāt, lai "diasporas organizācijas un visu paaudžu viedokļu līderi aktīvi paustu redzējumu par Latvijas norisēm; stiprinātu pilsoniskās izglītības un medijpratības darbu un atbalstītu pilsoniskas akcijas diasporā un Latvijā."

Bija iepriecinoši sastapt vairākus mūsu valsts pārvalžu pārstāvjus gan kongresa laikā uz prāmja, gan darba paneļos pirms un pēc šī posma. Kongresa atklāšana notika *Gaismas pils* Ziedoņa zālē, bet nobeigums tika iekļauts Pasaulē latviešu kon-

ferences ietvaros. Atklājot kongresu, Latvijas Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece izteica savu gandarījumu par to, ka diaspora pašorganizējas. (Jāpiemēta, ka viņa teica, ka tā sākot pašorganizēties, par ko viens otrs "vecās trimdas" pārstāvis pēcāk izteicās, ka to vien esam darījuši vairāku gadu desmitu garumā...) Mūrniece atzīmēja, ka viss, kas ir labs Latvijā, esam radījuši ar savām rokām, sirdīm un sirdsapziņu. Tikai tagad mēģinām izprast, kas ir "emigrācija", taču redzams, ka pastāv vēlme un griba līdzdarboties, uzņemties līdzatbildību. Atklājot Pasaulē latviešu konferenci (un savā ziņā noslēdzot ELK), LR prezidents Raimonds Vējonis uzsvēra saiknes uzturēšanas nozīmi. Kā pamatu šādai saiknei viņš izcēla diasporas latviešu skolu lomu, atgādinot, ka Iveta Vējone ir latviešu skoliņu patrone. Abas valsts pirmās personas pateicās ELK par savu veltījumu – Simtgades ceļa karti Latvijai –, ieejot Latvijai otrajā gadsimtā.

AUSTRIS GRASIS,
valodnieks, folklorists un Daugavas Vanagu Vācijā valdes loceklis

Braucot ar prāmi no Stokholmas, dzirdu, ka kāda mamma ar savu mazo bērnu runā zviedriski, diemžēl ne visai pareizā valodā. Un mirkli vēlāk – sev par brīnumu – klausos, ka ar kuŗa apkalpi viņa runā skaidrā latviešu valodā... Lidmašīnā uz Vāciju dzirdu arī, ka māmiņa, kuŗa ar draudzeni runā latviski, bet, tikko jārunā ar bērnu, tā vērsās pie viņa ļoti sliktā vācu valodā... Tā diemžēl ir tik bieži redzēta aina.

Vecāki savam bērnam parasti vēl to labāko. Bet ko iegūs šie bērni? – Zaudēs savu mātes valodu un iemācīsies nepareizu mītnes zemes valodu, ko vēlāk gandrīz neiespējami būs labot. Par to visu runāju arī šovasar, kad Vācijā tikos ar Berlīnes latviešu skoliņas bērnu mammām un – kas vēl svarīgāk – ar tēviem, jo viņi ļoti bieži ir cittautieši.

Športā nevienam prātā nenāk apstrīdēt seno patiesību – jo vairāk trenēsies, jo labāk spēlēs. Tieši tāpat ir ar valodām – jo lielāks būs smadzeņu treniņš, jo vieglāk būs iemācīties jaunu valodu, īpaši jau bērnam. Valodniecībā ir sen pierādīta aksioma –

labākais ceļš uz svešvalodu ir kārtīgi apgūt savas mātes valodu. Vācu valodu bērns var iemācīties no astoņdesmit miljoniem vāciešu, nevis no savas latviešu mammas, kuŗa runā sliktā vācu valodā. Viņas pienākums ir savam bērnam iemācīt latviešu valodu, to neviens cits viņas vietā nevarēs izdarīt!

Gribu pastāstīt par savu pieredzi. Vecāki, bēgot no padomju okupācijas armijas, mani divu gadu vecumā aizveda uz Vāciju. Un kaut arī gandrīz visu mūžu esmu nodzīvojis Vācijā un Zviedrijā, pēc manas latviešu valodas neviens nepateiks, ka neesmu dzīvojis Latvijā. Ģimenē konsekventi runājām tikai latviski. Tā esmu uzaudzis es, tā Vācijā ir uzaudzis mans dēls Kristaps, un tā Vācijā aug mani trīs vēl mazie mazdēli.

Tas ir vienīgais lielais noslēpums – būt konsekventam un ar bērnu visur un vienmēr runāt tikai latviski. Vācu vai angļu valoda viņam "atnāks" tāpat, jo tās vidē viņš dzīvo. Kad mums bija bērnu ballīte un ciemos bija atnākuši vācu bērni, vispirms bēr-

nus uz pusdienām aicināju latviešu valodā, tikai pēc tam – vāciski. Bērni ir elastīgi, viņi to saprot un pieņem. Starplaikā jau Kristapa draugi sāka saprast arī latviski. Bērnam ir svarīga kontaktpersona, svarīgi ir saprast – ar to cilvēku es runāju latviski, bet ar to – vāciski. Ar laiku bērns iemācās automātiski pārlēgties. Protams, tas prasa konsekvenci un zināmu ieguldījumu no vecāku puses. Un ja arī bērnam kādreiz sajūk valodas, tas nav nekas briesmīgs – ar laiku viss nostāsies savā vietā.

Protams, ļoti svarīgi, lai bērns nepaliktu tikai "virtuves" valodas līmenī. Tāpēc ir būtiski, lai bērns iemācās latviski lasīt un rakstīt, tam ļoti noderīgas ir latviešu skoliņas. Latvijā ir pieejami brīnišķīgi CD, DVD, ko bērnam klausīties un skatīties, patiešām labas bērnu grāmatas. Tās viss atbilst bērna vārdu krājumu. Tāpat vērtīgi ir bērnu sūtīt uz nometnēm Latvijā, kur viņš var kopt draudzību latviešu valodā, kur viņš redz mērķi, kāpēc viņam ir vērts mācīties latviešu valodu. Bērns mācīsies latviešu valodu

tikai tad, ja redzēs iemeslu, vajadzību, kāpēc tā viņam ir jāma-

bieži vien latvieši apprecas ar citas tautības pārstāvi. Ir dzirdēts par gadījumiem, kad, piemēram, citas tautības vīrs aizliedz savai sievai ar bērnu sarunāties latviski. Protams, ne jau man spriest par šo cilvēku, tomēr neko labu tas par viņu neliecina. Taču, ja šis iepriecinošais cilvēks ir vismaz neitrāls vai atbalstošs, tad ļoti iesaku, piemēram, latviešu mammai ar savu bērnu konsekventi runāt tikai latviski, bet tēvam – viņa dzimtajā valodā. Bērns būs tikai ieguvējs, jo viņam būs trīs valodas – mātes, tēva un tās vides valoda, kuŗa viņš dzīvo. Un nevajag nobīties, ka bērnam tas varētu būt par grūtu, ticiet saviem bērniem, viņi ir gudri un tiks galā.

Diemžēl, piemēram, vācu iestādes to nesaprot. Pirms daudziem gadiem, kad manam dēlam Kristapam bija jāsāk iet skolā, pie manis atnāca viņa nākamā klases audzinātāja Vinkleres kundze un vaicāja, vai nebūtu laiks sākt ar delu runāt vāciski, jo citādi viņam vācu skolā būs grūti. Es jautāju, kāda viņai ir pieredze ar

daudzvalodību, viņa teica – nekāda. Tad es teicu, ka esmu valodnieks, man šajā ziņā ir pieredze, un lai viņa paļaujas uz mani. Es turpināju ar Kristapu runāt tikai latviski, un pirmā mācību gada beigās viņa atnāca un atvainojās, jo starplaikā viņš klasē vācu valodā bija viens no labākajiem. Ar mani bija tieši tāpat – uz vācu skolu es aizgāju, ne vārda neprotot vāciski, bet pēc dažiem gadiem es saviem vācu klases biedriem skolā rakstīju kontrol darbus vācu valodā.

Pirms dažiem gadiem ar maniem mazdēliem situācija atkārtotās 1:1. Skolotāja lika sākt runāt vāciski, mans dēls tam nepiekrīta, un tagad viņi savās klasēs ir labākie vācu valodā. Viņi runā tekoši, bez jebkāda akcenta latviski un paralēli skolā mācās arī angļu un franču valodu.

Tas rāda, ka nevajag nobīties no diasporas mītnes zemes iestādēm, kad to ierēdņi liek ar bērniem runāt šīs valsts valodā. Pastāviet uz savām tiesībām runāt latviski, un jūsu bērni būs ieguvēji! Un tieši to taču jūs vēlat saviem bērniem, vai ne?

Par latviešu valodu svešumā

Ne tikai svētkiem, bet arī ikdienas dzīvei

Cēsu domes valdes priekšsēdis Jānis Rozenbergs intervijā Sallijai Benfeldei par pilsētu, iedzīvotājiem un nākotnes plāniem

Šīs vasaras pašvaldību vēlēšanās par sarakstu ar līdzšinējo pašvaldības domes valdes priekšēdi Jāni Rozenbergu nobalsoja 68 procenti vēlētāju, un viņš otro reizi uz četriem gadiem kļuva par pilsētas galvu. Pilsētas vārds savulaik izskanēja plašāk, jo tās pašvaldība bija pirmā Latvijā, kas sacīja – mēs gribam savējos atpakaļ Latvijā, aicinām atgriezties tos, kuri vēlas darīt un rīkoties. Cēsis arī neslēpa savu vēlmi kļūt par Latvijas kultūras galvaspilsētu, un pilsētā katru gadu mēneša garumā notiek Mākslas festivāls, krāšņi un interesanti tiek svinēti pilsētas svētki, notiek dažādi sporta sarīkojumi, izstādes un koncerti visu gadu. Arī šogad, Cēsu 811. dzimšanas dienā, svētki pulcēja tikpat daudz interesentu, cik pagājušajā gadā, kad 810 gadu svinības apmeklēja aptuveni 60 tūkstoši cilvēku. Svētkus šovasar pilsētā atkal svinēja ar garšu vārda tiešajā nozīmē, jo to laikā tika šķetināta gan gastronomiskā mistērija “Parks uz paplātes”, gan vēsturiskais Hanzas tirgus Cēsu Pils dārzā, kas rādīja, kāds tirgus bija tālajā 1375. gadā. Savukārt Rožu laukumā tika svinēti Siera un alus svētki ar atrakcijām, konkursiem un degustācijām. Un, protams, arī Cēsis katru gadu notiek Mūzeju nakts un Baznīcu nakts un vēl citi pasākumi.

Pilsētai laikam klājas it labi, ja jūs vēlreiz ievēlēja ar tādu balsu vairākumu?

Pirms vēlēšanām bija padarīta darba sajūta, bet par tik labu rezultātu pārlicības gan nebija. Cerēju, ka nebūs mazāk balsu kā iepriekšējās vēlēšanās un varbūt vēl viena vieta klāt, bet 11 vietas no 15 – tas tiešām ir ļoti labs rezultāts. Tomēr tas, protams, uzliek arī lielāku atbildības nastu, jo, ja sarakstam ir tik liels mandāts, tad droši varēs sacīt – un kas tagad jums traucē strādāt?

Cēsis nav pilsēta, kurā ir daudz darbavietu, kaut arī skaista un ar bagātīgu kultūras dzīvi. Sarunu festivālā “Lampa”, tā dēvētajā politiķu cepināšanā, jūs apcēla par to, ka pilsēta ir skaista dekorācija, ka tā kļūst par Rīgas guļamrajonu... Ar ko Cēsis var lepoties? Māksla un festivāli ir laba lieta, bet ar tiem vien dzīvot nevar.

Vismaz statistika liecina, ka no 2011. līdz 2015. gadam kopējais darbavietu pieaugums ir 609, neskaitot mikrouzņēmējus.

Par pēdējo pusotru gadu datu vēl nav. Pēdējos divos, trīs gados iedzīvotāju skaits vairs nesamazinās uz aizbraukušo rēķina, kopumā mehāniskās migrācijas gada bilance ir neitrāla. Vieni atbrauc, otri aizbrauc. Dzimstības un mirstības rādītājs gan nav pozitīvs – joprojām piedzimst mazāk, nekā nomirst. Katru gadu tā zaudējam aptuveni 230 – 235 cilvēkus, bet piedzimst apmēram 165 – 170 bērnu.

Jūs savulaik nācāt ar aicinājumu cilvēkiem, kuri strādā ārpus Latvijas, atgriezties Cēsīs. Vai šī iecere īstenojas?

Mūsu mērķis nebija gada laikā atvest atpakaļ noteiktu skaitu cil-

vēku. Mūsu mērķis ir uzbūvēt nosacītu tiltu cēsniekiem, kuri ir aizbraukuši, izstāstīt viņiem, ko mēs darām un ko nedarām. Šobrīd mūsu datu bazē ir vairāki simti cēsnieku, kuriem katru mēnesi sūtām ziņu par to, kas notiek Cēsīs. Lēmumu par to, kur viņš pavadīs savu dzīvi, cilvēkam jāpieņem pašam. Mēs varam parādīt, ko esam izdarījuši un ko darīsim, mēs varam radīt sajūtu, ka mums var pavaicāt padomu, saņemt to atbalstu, ko varam sniegt. Cilvēki to daudz izmanto – piemēram, vakardien saņēmām Facebook ziņu no cilvēka, kurš ar ģimeni pēc 13 gadiem Īrijā atgriezies Cēsīs. Ģimene grib uzsākt savu uzņēmējdarbību un vaicā pēc padoma, kā vieglāk un kur meklēt telpas uzņēmējdarbībai. Pašvaldība var un tai ir jāpalīdz ģimenēm, kuŗas atgriežas, sameklēt vietu bērnudārzā bērniem, arī skolu bērniem, kuri mācījušies ārzemēs. Gadās, ka skolu programmas nesakrīt, ir jāveic novērtējums, lai saprastu, kādā klasē bērnam Latvijā jāmacās. Bērniem ir vajadzīga arī palīdzība latviešu valodā, un mēs varam iedot bērnam asistentu gan bērnudārzā, gan skolā, ja tas vajadzīgs.

Vai nav tā, ka Cēsīs darbavietu vairāk ir vīriešiem, fiziska darba darītājiem?

Tikšanās reizēs ar tautiešiem jautājumi lielākoties bijuši par to, kur dzīvot pēc atgriešanās, jo daudziem mājokļa šeit vairs nav, par bērnu izglītības iespējām un par darba sludinājumiem ar norādītu algu apmēru. Privātuzņēmēji sludinājumos to ne vienmēr norāda, jo gadās, ka daļu algas viņi vēlas maksāt neoficiāli. Esam par to runājuši ar uzņēmējiem, un aizvien biežāk darba sludinājumos algas apmērs tiek norādīts. Ir uzņēmumi, kuri jūt darbaspēka deficītu, viņi ceļ algas, lai dabūtu cilvēku pie sevis darbā. Interesanti, ka esmu dzirdējis no uzņēmējiem, ka viņi to nenozēlo, jo cilvēks ārzemēs ir iemācījies kārtīgi strādāt. Tas ir pozitīvi – tie, kuri atgriežas, ir redzējuši, kā strādā citur, viņiem ir cita pieredze un attieksme pret darbu. Vēl gribu piebilst, ka mums Facebook ir Cēsu vakanču lapa, kurā uzņēmēji un arī pašvaldība var ievietot darba sludinājumus. Paskatieties, nav tā, ka darba piedāvājumi ir tikai vīriešiem un tikai fiziskam darbam.

Eiropas Latviešu kongresā piedalījās arī Cēsu pašvaldības deputāts Pauls Irbins un Attīstības un teritorijas plānošanas komisijas priekšsēža vietniece Laine Madalāne. Kādēļ dome pieteica viņus darbam kongresā?

Jau ilgāku laiku sadarbojamies ar diasporas latviešiem. Cēsis ir Pasaules latviešu mākslas centrs, kopā ar PBLA rīkojam diasporas konferenci, esam darījuši vēl citas lietas. Pieteicāmies kongresā, lai piedalītos arī Latvijas simtgades pasākumos. Nākamgad Valmierā notiks Pasaules latviešu ekonomikas forums, un mēs gribam Cēsīs rīkot kādu šī foruma paneldiskusiju par radošajām industrijām, kultūru un mākslu. Jāatzīstas, ka

Jānis Rozenbergs: “Mums ir veiksmīgs Skolas ielas 6 projekts. Gada laikā māju ir piepildījuši 35 dažādi uzņēmēji: arhitekti, tekstilmākslinieki, ir māksliniece, kas tur glezno un visus savus darbus pārdod Vācijas galerijās. Mums ir meitene, kuŗa pēc padsmītiem Portugālē ir atgriezies Cēsīs, ir meitene, kuŗa dzimusi Vācijā, bet pārcēlās pie mums un atvēra savu frīzētavu, un tie ir interesanti stāsti par cilvēkiem, kuri atrod savu nodarbošanos pie mums.”

šo forumu gribējām rīkot Cēsīs, bet maķenīt nokavējām, tomēr piedalīties gribam. Vēlamies gan parādīt pilsētu, gan arī ekonomiski iegūt saviem uzņēmējiem.

Vai Cēsu infrastruktūra var nodrošināt lielos pasākumus vajadzīgajā apjomā?

Viens klupšanas akmens mums bija ēdināšanas pakalpojumi, bet tuvākā pusgada laikā parādīsies jauni “spēlētāji”. Ēdināšanas pakalpojumi ikdienā un lielos pasākumos ir divas dažādas lietas, tur vēl jāieliek daudz darba, bet resurss top. Protams, ar vietējiem iedzīvotājiem vien nepietiek, lai uzņēmumi varētu iztikt, it sevišķi ziemā, ir jāpiesaista kārumnieki no visa reģiona. Mums ir Vidzemes koncertzāle ar augsta līmeņa mākslinieku koncertiem, uz kuriem klausītāji brauc no plašas apkārtnes, arī no Rīgas. Agrāk koncertu vai citu pasākumu apmeklētāji sacīja, ka ceļā uz Cēsīm viņi pusdieno Siguldā. Tagad tas lēnām mainās. Piemēram, ar ģimeni biju aizbraucis pusdienās uz vienu no nesen atvērtajiem restorāniem. Tovakar Pils parkā notika operas izrāde, un restorānā bija aizņemti gandrīz visi galdiņi – pie tiem sēdēja rīdzinieki, kuri bija atbraukuši uz operas izrādi.

Vai ar kultūras dzīvi vien pie-

tiel, lai pilsēta ne tikai noturētos, bet arī plauktu?

Deputātus gaida liela izšķiršanās, ko darīt tālāk. Esam diezgan daudz investējuši kultūrā un kultūras tūrismā, bet sezonas ietekme joprojām ir ļoti liela. Mums ir jāsaprot, kā varam “aizpildīt” rudeni un pavasari, kas bieži vien nu jau pāriet viens otrā bez kārtīgas ziemas. Ja to atrisināsim, atrisināsies arī jautājums par ēdinātājiem un viesnīcām. Mums ir iecere par Zinātnes centra jeb ZINOO tālāko attīstību, tam vajag jaunas telpas, jo ar esošajām attīstībai nepietiek. Esam izsludinājuši arhitektu metu konkursu par jauna Zinātnes centra radīšanu “Cīrulisos”. Ja tas ir centrs ar 100 – 150 tūkstošiem apmeklētāju gadā, tad “nesezonas” problēma atrisinās. Iedomājieties, ir nejauka novembra diena un ārā nav ko darīt, bet visa ģimene var doties uz ZINOO, kur bērnus, lielus un mazus, arī viņu vecākus, gaida atraktīvas pasaules izzināšanas spēles, iespējas pašiem kaut ko pārbaudīt un sameistarot.

Tātad Cēsīs kļūs par kūrorta pilsētu šī vārda labākajā nozīmē?

Mēs gribētu, lai pilsētas attīstības stratēģija turētos uz trim vaļiem. Pirmais ir tas, ko visi zina un ar ko mēs asociējamies – kultūras

tūrisms. Tajā virzienā vēl jāstrādā, lai nozare varētu pilnvērtīgi strādāt visu gadu. Otrs valis ir ražošanas industrijas, kuŗas jau darbojas. Mums ir Cēsu profesionālā arodskola, kur sagatavo kokapstrādes un galdniecības meistarus, arī elektrikus un telekomunikāciju speciālistus. Tepat blakus ir Priekuļu lauksaimniecības tehnikums, kur gatavo mehāniķus, IT speciālistus utt. Domājam arī par nelielu industriālā parka veidošanu rūpnieciskajā teritorijā pie “Cēsu Alus” apmēram 5 hektaru teritorijā. Ja tur izdotos izveidot kaut pārsimt jaunu darbavietu, tas būtu labi. Ir vēl viens virziens, kuŗš attīstās – proti, radošās industrijas ar attālināto darbu. Mums ir veiksmīgs Skolas ielas 6 projekts. Gada laikā māju ir piepildījuši 35 dažādi uzņēmēji: arhitekti, tekstilmākslinieki, ir māksliniece, kas tur glezno un visus savus darbus pārdod Vācijas galerijās. Mums ir meitene, kuŗa pēc padsmītiem Portugālē ir atgriezies Cēsīs, ir meitene, kuŗa dzimusi Vācijā, bet pārcēlās pie mums un atvēra savu frīzētavu, un tie ir interesanti stāsti par cilvēkiem, kuri atrod savu nodarbošanos pie mums. Ir profesijas, kuŗas var strādāt attālināti. Skolas ielas namā, vienmēr redzu kādu kundzi, kuŗa sēž ar klēpjatoru, uzlikusi austiņas, un raksta. Reiz piegāju viņai klāt un pajautāju, ko viņa dara? Izrādījās, ka viņa strādā Latvijas Radio un visus skaņu ierakstus pārraksta tekstā un sūta uz Rīgu. Viņa dzīvo Cēsīs, uz Rīgu viņai nav jābrauc. Vēl jāpiebilst, ka pēdējā gada laikā par Cēsīm interesējas IT nozare. Cik nu Rīgā to speciālistu ir, tik arī ir, un kompanijas raugās uz reģioniem. Mums ir laba sadarbība ar Rīgas Tehnisko universitāti, ka viņi jau otro gadu uzņems mobilo aplikāciju programmētājus. Portāls draugiem.lv, uzņēmums, kas pieder cēsniekam, Cēsis atver biroju un lēnām sāks šeit pulcēt programmētājus. Starp citu, Cēsīs dzīvo mēbeļu diazaina programmētājs, kuŗš strādā Dānijas uzņēmumā.

Vai ideja, ka Cēsīm jākļūst par Latvijas kultūras galvaspilsētu, joprojām ir dzīva?

Jā, bet mēs tā ļoti neņemamies ar idejas skandināšanu. Svarīgs ir ne jau nosaukums, bet gan tas, kā cilvēki paši jūtas. Ja cilvēki bez mudināšanas un atgādāšanas paši cenšas to radīt un atbalstīt, tas ir vērtīgāk nekā lozungi par kultūras galvaspilsētu.

Cēsu pilsētas svētki arī šogad pulcēja daudz apmeklētāju. Vai arī nākotnē pilsētas svētki būs ievērojams notikums ne tikai Cēsīs vien, bet visā Latvijā?

Šogad pilsētas svētku budžets bija vairāk nekā uz pusi mazāks nekā pagājušajā gadā, bet apmeklētāju nebija mazāk. Tas nozīmē, ka nevaram darīt mazāk un sliktāk. Pagājušajā gadā bija lielais jautājums, ko darīt tālāk. Mēs negribam, lai cilvēki sajūtu, ka svētki ir zaudējuši kvalitāti un vērienu, tāpēc mēs nedrīkstam kāpt zemāk.

VITA DIĶE

“Ja jums ir divi klaipi maizes, apmainiet vienu pret ziediem! Maize baro miesu, ziedi – dvēseli!” (Antuāns de Sent-Ekziperī)

Ir cilvēki, kuŗi visu mūžu dzīvo blakus skaistajam, bet, lai tas rastos – vai tas ir dārzā vai kādā citā mākslā –, vienmēr nepieciešama labas sirds un gaišu domu klātbūtne. Un vēl – daudz, daudz mīlestības pret visu dzīvo, kas mums apkārt klusi jo klusi aug un zied, prieku radot. Skatot visu šo Dieva un cilvēka kopdarbu, ikviens kļūst labestīgāks, sirsnīgāks, vairāk atvērts mīlestībai.

Latviju tagad skaistāku darīt palīdzēs arī Birutas Brūns dibinātā tēva Ernesta Freimaņa, daiļdārznieka, piemiņas stipendija, kuŗa tiks piešķirta topošajai ainavu arhitektei Annai Belovai no Gulbenes. Viņa studē Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Ainaavu arhitektūras un plānošanas studiju programmā, un savu studiju virziena izvēli viņa pamato: *Mācības man ir palīdzējušas saprast, ka ainavu arhitektūra pasaulē ir ļoti vajadzīga, it īpaši tagad, kad novērojams liels urbanizācijas process. Cilvēki vienmēr tieksies pēc dabas, tāpēc parku, apstādījumu un citu dabas teritoriju uzlabošana un izveide ir šodienas prioritāte!*

Ernests Freimanis dzimis 1906. gada 22. decembrī Rīgā, Jāņa un Augustes Freimaņu ģimenē. Viņam bija jaunāka māsa Irma – viņa ieradās pasaulē gadu vēlāk. Jau agrā bērnībā Ernests ļoti mīlēja

Stipendijas dibinātāja Biruta Brūns

puķes, tāpēc droši vien viņš izvēlējās kļūt par ainavu dārznieku (toreiz – daiļdārznieku). Savus mācekļa gadus viņš nostrādāja Erdmaņa dārzniecībā (padomju laikā – uzņēmums “Rīgas zieds”). Pēc tam Ernests Freimanis izveidoja pats savu dārzniecību Purva ielā 53. Šis zemes gabals piederēja vecākiem, kuŗi viņu atbalstīja, kā vien varēdami, jo jāsāk bija no nekā. Tika ieguldīts daudz līdzekļu un darba, tāpēc panākumi neizpalika – pamazām tika uzcelta pirmā siltumnīca, bet pēc laika vēl trīs. Tikai viena bija apsildāma, kuŗā Ernests Freimanis audzēja puķes podos, galvenokārt Alpu vijolītes un acālijas, kuŗas viņam sevišķi ļoti padāvās un allaž koši

ziedēja, laikam juzdamas saimnieka īpašās rūpes un mīlestību. Ernests Freimanis eksperimentēja arī ar vīnogulājiem. Meita Biruta Brūns atceras, ka tēvam bija ļoti skaista, zema balss (*basso profundo*), un, dārzā strādādam, viņš vienmēr dungoja kādu melodiju, it kā mūzikas valodā sarunādamies ar ziediem un augiem. Ernesta Freimaņa balss ilgus gadus bija dzirdama arī Nacionālās Operas korī.

Kad sākās kaŗš, aktīvam dienestam frontē vairs neatbilda Ernesta vecums, bet viņš pieteicās Gaisa izpalīgu administrācijā. 1944. gada septembrī, fronteī tuvojoties, Biruta Brūns ar mammu, vecvecākiem un mazo māsu devās uz Kurzemi, bet tēvs palika Rīgā. Drīz ģimene nonāca Sudecijā, Vācijā. Vēlāk tika saņemta ziņa, ka tēvs Vācijas pilsētā Egerā kopā ar jaunajiem zēniem, gaisa izpalīgiem, kritīs amerikāņu gūstā un nosūtīts uz Franciju. Tur, kaŗagūstekņu nometnē, viņam nācās pavadīt 18 mēnešus. 1946. gadā kaŗagūstekņus atbrīvoja, un tēvam ar Sarkanā Krusta palīdzību izdevās atrast ģimeni – viņi bija nokļuvuši angļu zonā, DP nometnē Blombergā. 1950. gada aprīlī Freimaņu ģimene izceļoja uz Austrāliju. Tēvs savus obligātos darba līguma divus gadus nostrādāja dažādos darbos: kokzāģētavā, apelsīnu plantācijā, būvniecībā, līdz beidzot dabūja darbu savā speciālitātē – dārzkopībā. Viņa pāriņā atradās daļa no Adelaides pilsētas

apstādījumiem. Šai darbā viņš nostrādāja līdz pensijas gadiem. Ernests Freimanis aizgāja mūžībā 1972. gada 27. jūlijā Adelaidē. Viņa mīlestību uz puķēm ir mantojuši viņa pēcnācēji.

Ernesta Freimaņa meita un stipendijas dibinātāja Biruta Brūns dzimusi 1933. gada 1. oktobrī Latvijā. Jaunībā viņa bija aktīva sportiste. Biruta ir saglabājusi ļoti labu latviešu valodu un brīvajā laikā mīl lasīt jaunāko literatūru. Viņa ir aktīva DV organizācijas biedre, dzied Adelaides Daugavas Vandaņu ansambli, ir čakla rokdarbniece un, protams, arī dārzniece, kuŗa vienmēr atrod iespējas un laiku izaudzēt skaistus ziedus un rūpēties par tiem, ziedot kādu košumaugu loterijai, apstādīju-

miem, nopīt skaistu vainagu Līgo vakaram.

Birutas kundze vēlas veidot savu ikdienu koŗaku, tāpēc tiek audzēti stādi, loloti ziedi, iekopts dārzš. Un visam tam klāt – gabaliņš sirds. Jo citādi neaugs. Neplauks. Neziedēs... Un, rūpējoties par visu to, tiek veidota ne tikai krāšņāka apkārte, vide – tiek gūts milzums prieka, ko dāvā daba, darbs un mīlestība pret visu skaisto un vērtīgo – arī pret savu Tēvuzemi. Pateicoties Birutas Brūns atbalstam, pavisam drīz arī šeit kļūs skaistāks kāds dārzš, kāds parks, kāda sēta – kļūs skaistāka visa Latvija.

Paldies Birutai Brūns par ziedojumu un Ilgai Vēverei par stipendijas kārtošānu!

ĪSZIŅAS

Tirzas pagastā notika Pasaules tirmaliešu 5. Saiets, kur pulcējās aptuveni 700 novadnieku no Kanadas, Lielbritānijas, Vācijas, Beļģijas, Igaunijas un Latvijas malu malām. Tas sākās ar svētbrīdi Tirzas evaņģēliski luteriskajā baznīcā “Es zinu stipru vietu, kur drošs es varu būt”. Pēc tam visi devās uz svētavotu, lai “nomazgātu pasaules putekļus no acīm”. Tikšanās priekš bija Tirzas un bijušās Virānes skolas absolventiem. Saiets izskanēja ar koncertu “Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme!” un zaļumballi.

Alūksnes Tempļa kalna pilskalnā šovasar pirmo reizi notiek archeoloģiskā izpēte, kuŗas rezultātā zemes dziļēs atrastas dažādas rotaslietas un to fragmenti – gredzeni, saktiņas, piekariņi, zvārguliši, kā arī sadzīves priekšmeti, māla trauku lauskas. Tas liecina par pilskalna apdzīvotību 13.–14. gs., tomēr archeologi cer atrast vēl dzelzs laikmeta – no 9. līdz 12. gs. – priekšmetus. Tempļa kalns ir valsts aizsargājams kultūras piemineklis, sens latgaļu pilskalns un senpilsētas vieta.

Veclaicenes pagasta “Mišās” 11. augustā atklāja Arta Krasta veidoto Medus mūzeju. Klāt bija Latvijas Bīskopības biedrības vadītāji, Alūksnes novada pašvaldības pārstāvji, mūzeju darbinieki, gidī, tūrisma uzņēmēji un citi, kas palīdzējuši mūzeja tapšanā. Tika atklāta senlaicīgā bīskopības inventāra ekspozīcijas zāle un telpa sanāksmēm. Tiek vākts un restaurēts senais bīskopības inventārs, fotogrāfijas un literatūra, lai saglabātu vēsturiskās liecības par dravniecību Latvijā.

Aizkalnes pagasta Raiņa mūzejā “Jasmuiža” no 11. līdz 12. augustam notika Latgales keramikas vecmeistara Andreja Paulāna darbnīca – cepli ikgadējā keramikas cepla iekuršana, ko veica TLMS “Rēzeknes apriņķa pūdnīki”. Pirms cepla atvēršanas 12. augustā notika viktorīna – jautājumi par mūzeju, Latgales keramiku, tās tapšanas vēsturi, formām, glazūrām.

Lai saglabātu Kokneses pilsdrupas un novērstu avārijas situācijas, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija piešķirusi 10 000 eiro gala sienu konservācijas darbu veikšanai. Papildus 2 584 eiro tam atvēlējusi arī Kokneses novada dome.

Latvijā 13. augustā sākās piļu medību sezona. Saskaņā ar Medību noteikumiem no sezonas sākuma līdz 14. septembrim ūdensputnu medības būs atļautas trešdienās, sestdienās un svētdienās, bet no 15. septembra līdz 30. novembrim – katru dienu. Atļauts medīt laučus, krīkļus, pelēkās pīles, platknābjus, meža pīles, priekškes, baltvēderes, garkakļus, brūnkakļus, cekulpīles, ķerras, melnās pīles un gaigalas.

Preiļu kultūras namā no 18. līdz 20. augustam notiks III Starptautiskais autorleļļu festivāls “Leļļu vasara”, kuŗā piedalīsies mākslinieki no Vācijas, Itālijas, Čehijas, Nīderlandes, Izraēlas, Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Moldovas, Gruzijas, Ukrainas, Baltkrievijas un citām valstīm. Savukārt no 17. līdz 19. augustam notiks arī Preiļu Grāmatu svētki, kur paredzētas tikšanās ar Latvijā pazīstamām radošām personībām.

Vecumnieku novada kūdras ieguves AS Greenyard Horticulture Latvia – 25 gadi. Pērn apgrozījums bijis 8,542 miljoni eiro, bet peļņa sasniegusi 983 644 EUR (par 40% vairāk nekā iepriekš). Palielinājis noieta tirgu, pateicoties maisos fasētas kūdras produkcijas ražošanai, šogad plānots palielināt kūdras ieguvu jaunās platībās.

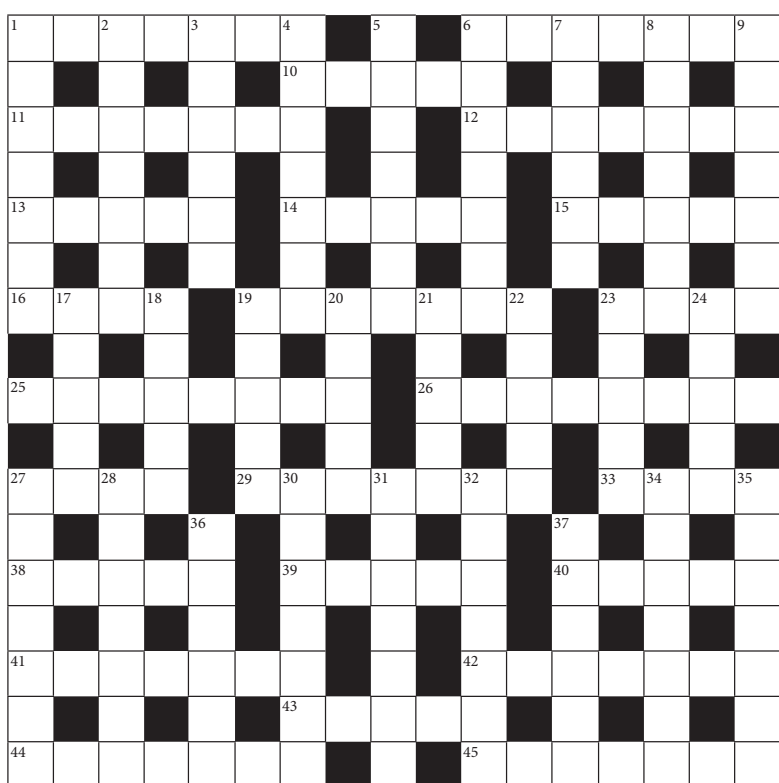
Jauniešu koris BALSIS (diriģents Ints Teterovskis), turpinot 30. jubilejas sezonu, 24. un 25. augustā veiks pēdējo koncertserijas posmu. **Daugavas Balsis 24. augustā skanēs** Ogres Ev. lut. baznīcā, Svētā Meinarda salā Ikšķilē (augsta ūdens līmeņa gadījumā Ozoliņa skvērā), Nāves salā. **25. augustā** – Daugmalē.

Ikšķilē 29. augustā notiks tradicionālais politiski represēto salidojums. Ikšķiles estrādē būs iespēja noskatīties Uldim Marchilēvičam – 60, Mārai Zāļītei – 65 vēltīto viņu veidoto Dziesmu spēli *Tobago*, kur piedalās Dailes teātra aktieri.

Īsziņas sagatavojuši Valija Berkina

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 1. Kontrolaparāti. 6. Kazrags. 10. Noteikt masu. 11. Neveikli, lempīgi cilvēki. 12. Medicīniska iestāde. 13. Iesaiņot. 14. Deklasēti elementi Francijā. 15. Piļu dzimtas putni. 16. Griezīgas. 19. Apstrādāti dārgakmeņi ar reljefu attēlu. 23. Latviešu grāmatizdevējs (1885-1941). 25. Apvainojošs, apmelojošs sacerējums. 26. Apdzīvota vieta Madonas novadā. 27. Biezs kartons. 29. Latviešu rakstniece (1885 – 1976). 33. Dauzīt. 38. Apdzīvota

vieta Kuldīgas novadā. 39. Segli. 40. Sievietes vārds (*febr.*). 41. ASV pavalsts. 42. Svēts, uz reliģisku kultū attiecīgs. 43. Noģērbt. 44. Bromēliju dzimtas tropu koks. 45. Magnētiskā lauka intensitātes mērvienība.

Stateniski. 1. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 2. Sala Indonēzijā. 3. Baltijas vācu vēsturnieks, publicists (1836 – 1908). 4. Japāņu dzejnieks (1885 – 1912). 5. Apdzīvota vieta Pāvilstas novadā. 6. Attīstības faze. 7. Sens, senlai-

ku. 8. Pasaules daļa. 9. Mehanikas nozare. 17. Ziedkopa. 18. Latviešu rakstniece (1905 – 1981). 19. Bībeles persona, Ādama un Ievas vecākais dēls. 20. Zīda audums ar viļņveidīgu lāsmojumu. 21. Druvu auglības dievība latviešu mītoloģijā. 22. Augļa sēklotne. 23. Jūras daļa krasta tuvumā pie ieejas ostā. 24. Adījuma elementi. 27. Ostas pilsēta Igaunijā. 28. Viesnīca, kuŗā izīrē istabas un dod uzturu. 30. Holandiešu jūras braucējs (1603 – 1659). 31. Dzīvas būtnes. 32. Pilsēta Itālijas ziemeļaustrumos. 34. Latviešu rakstniece (1927). 35. Smalks, neizturīgs. 36. Valsts Afrikas ziemeļrietumos. 37. Iestādes, kas veic kreditoperācijas.

Krustvārdu miklas (Nr. 30) atrisinājums

Līmeniski. 4. Mandarīns. 7. Malme. 8. Ikars. 9. Trilleris. 10. Araksa. 11. Ore. 13. Papele. 18. Šautras. 21. Maksāt. 23. Ārijas. 24. Īves. 25. Asēt. 26. Tirgot. 28. Esejas. 29. Replika. 34. Kolbas. 35. Ass. 37. Bēkons. 38. Perimetrs. 39. Osaka. 40. Inari. 41. Skeletons. **Stateniski.** 1. Idalgo. 2. Irbene. 3. Bagars. 4. Metiss. 5. Siskas. 6. Krauls. 12. Rita. 14. Paketes. 15. Parseks. 16. Tacis. 17. Tsuga. 19. Bises. 20. Najas. 22. Tit. 23. Āte. 27. Alts. 30. Polisa. 31. Karpas. 32. Vērsis. 33. Angārs. 35. Ariels. 36. Siesta.

Turpinām iepazīt senos arodus un darināt savu tautastērpu!

CEĻĀ UZ SAVU TAUTASTĒRPU Arheoloģiskā tērpa apavi

Sagaidīt Latvijas simtgadi paša darinātā tautastērpā aicināts arī ikviens ārpus Latvijas!

2017. gada 23. un 24. septembrī
Latviešu Centrā Minsterē
būs iespēja tikties ar
seno ādas apavu darināšanas
meistari AGRITU KRIEVIŅU

Programma:

SESTDIEN, 23. septembrī
10:00-12:00 ādas zābaciņu darināšana
12:00-13:00 pārtraukums
13:00-16:00 ādas zābaciņu darināšana

SVĒTDIEN, 24. septembrī
10:00-12:00 ādas zābaciņu/ pastalu darināšana
12:00-12:30 pārtraukums
12:30-15:00 ādas zābaciņu/ pastalu darināšana

Dalībniekiem nepieciešama laba griba un pacietība!

Protams, arī tie, kuri nevēlas darināt apavus, mīļi gaidīti vērot darba procesu un iztaujāt meistari!

Materiālu izmaksas: 25,- zābaki, 12,-/ 15,- pastalas
Interesentiem iepriekš jāpiesakās:
T.0176-98451602, inga.petersone@gmail.com
https://tautasterps.wordpress.com/

Projekta "Ceļā uz savu tautastērpu" ceturrtā daļa veltīta seno apavu darināšanai.

Šoreiz Minsterē 23. un 24. septembrī būs iespēja tikties ar seno ādas apavu darināšanas meistari Agritu Krieviņu*. Kopā darināsim arheoloģiskā tērpa ādas zābaciņus un/ vai pastalas.

Tā kā ādas zābaciņu sagataves procesā, ko meistare veiks jau Latvijā, nepieciešami konkrēti izmēri, lūdzu, uzrakstiet, ja vēlaties gatavot šos apavus! Es jums nosūtīšu informācijas lapu ar nepieciešamajiem mēriem.

Ja vēlaties gatavot tikai pastalas, arī lūgums pieteikties laikus, lai varētu sagatavot nepieciešamo materiāla daudzumu.

Pieteikšanās praktiskajām nodarbībām līdz 31. augustam.

Maksa par materiālu saviem apaviem jāsedz būs katram dalībniekam pašam: € 25,- ādas materiāls zābaciņu darināšanai un € 12,- līdz € 15,- ādas materiāls pastalam.

*Agrita Krieviņa ir pazīstama un pieredzējusi ādas apstrādes meistare un pētniece, kas studējusi senos amatniecības paņēmienus, lai radītu autentiskus apavus. Ar viduslaiku ādas apavu Latvijā atdarināšanu un pētniecību meistare nodarbojas jau no 1996. gada.

Projektu "Ceļā uz savu tautastērpu" atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Latviešu Centrs Minsterē.

Inga Petersone
tautasterps.wordpress.com
Tālr.: +49 176 9845 1602
+49 25 1239 8658
inga.petersone@gmail.com

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna

Brīvā Latvija redakcija – Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk: 9-13)

Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,

Tālrunis: +371 67326784.

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniece Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.:
07788790952, e-pasts: tereze.bogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Lielbritānijā: GBP 75; 12 mēnešiem GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Liel-britānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550.
NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKS-FÖRBUNDI SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Paziņojumus, sludinājumus, reklāmu sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonentu administratore +371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 eiro; 6 mēn. – 85 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN: DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 85 eiro; 12 mēnešiem 155 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem 33 eiro, 12 mēnešiem 55 eiro.

Digitālā avīze – 55 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu maksā GBP 3,50 (EUR 6) par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 600.

Komerciālie sludinājumi €7 (EUR 12) par 1 slejas cm. Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association,

Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011, Latvia

Iespiests: SIA EŅEKO, Rīga

Latvijas Universitātes GADA SVĒTKI

Sestdien, **23. septembrī**, plkst. 17.30

(ierašanās no plkst. 17)

Londonas Igaunņu namā, *18 Chepstow Villas, W11 2RB*

Akadēmisko runu Par Eiropas atbildību pret sevi un pasauli

teiks Latvijas Valsts prezidente (1999-2007),

fil! **Vaira Viķe-Freiberga**, spīdola.

Kuplā skaitā īpaši tiek gaidīti studenti un akadēmiskā saime.

Korporāciju locekļiem ierašanās regālījās.

Rīkotājs: Studenšu korporācijas "Dzintra" Anglijas kopa

Lūdzu pieteikt dalību līdz **10. septembrim**,

reģistrējoties internetā:

[www.eventbrite.co.uk/Latvijas Universitates_gada_svetki](http://www.eventbrite.co.uk/Latvijas_Universitates_gada_svetki)

"LATVIJAS GRĀMATA"

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.

SIA "L. Grāmata"
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

SĒRAS

*Bet pie Tevis es palieku vienmēr, Tu mani turi pie manas labās rokas,
Tu mani vadi pēc Sava prāta un beidzot mani uzņemsi godībā.
/Ps. 73:23-24/*

Ar dziļām skumjām pieminam
savu ilggadējo un uzticīgo draudzes padomes locekli

MĀRI OZOLU

Pateicamies par viņa uzticamo kalpošanu
un izsakām visdziļāko līdzjutību
ģimenei šajā sēru laikā.

Apvienotā Lodonas latv. ev. lut un Miera draudze

NEKROPOLE

PERSONU, NOTIKUMU UN KAPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju

Nekropole.info arī materiāli,

veicot mērķa ziedojumus. Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaulē. Mēs tveram pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi, ap kuŗu viss griežas, liekot Latvijū.

Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs pašī?!

Skatiet – www.nekropole.info!

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM

ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

SPORTS

SPORTS

SPORTS

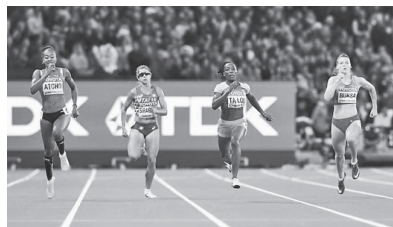
Pasaules meistarsacīkstes vieglatlētikā

(Nobeigums. Sākumu skat. nr. 30)

LATVIJAS ATLĒTIEM AUGSTĀKĀS VIETAS – 9., 12. un 13.

200 m distancē Latviju pārstāvēja jaunā vieglatlēte **Sintija Bukša**. Jūlija vidū viņa izcīnīja sesto vietu Eiropas U-23 meistarsacīkstēs, sasniedzot personīgo rekordu, 200 metrus veicot 23,12 sekundēs.

Sintija Bukša 200 m distancē – pirmā no labās

Bukša finiša taisnē kāpināja tempu un finišēja pēc 23,54 sekundēm. Finālā iekļuva pa trim ātrākajām no septiņiem priekšskrējieniem, kā arī nākamā trīs labāko rezultātu īpašnieces. Lai pusfinālā tiktu ar rezultātu, viņai vajadzēja skriet ātrāk par 23,38 sekundēm. Tādējādi pasaules meistarsacīkstēs Sintija Bukša ierindojās 29. vietā.

TĀLLĒKŠANA

Laumai Grīvai šis bija trešās pasaules meistarsacīkstes (PM), bet iepriekšējos divos 2011. gadā

Tegu un 2013. gadā Maskavā viņa nepārvarēja kvalifikāciju, ieņemot attiecīgi 23. un 16. vietu. Šosezon 32 gadus vecās Grīvas labākais rezultāts ir 6,72 m. Sliktos laika apstākļos (lietus, vējš) Lauma pirmajā mēģinājumā aizlēca 6,50 m, otrajā uzlaboja rezultātu – 6,58 m. No trešā mēģinājuma Lauma atteicās, jo konkurentes viņu vairs nevarēja izstumt no finālistu pulka. Viņa bija sasniegusi piekto rezultātu 30 tāllēcēju konkurencē. Grīvas personīgais rekords ir 6,86 metri, ko viņa sasniedza 2011. gadā Valsts prezidenta balvas izcīņas sacensībās Valmierā.

Pirmo reizi startējot pasaules meistarsacīkšu finālā, tāllēcēja Lauma Grīva Londonā izcīnīja **9. vietu**, kas līdz startiem šķēpa mešanā vīriešiem un soļošanā bija Latvijas delegācijā labākais panākums. Tā arī palika. Pirmajā un veiksmīgākajā no trim fināla lēcieniem Lauma sasniedza 6,54 metrus. Lai iekļūtu pirmajā astoņniekā un turpinātu sacensības finālā ar vēl trim lēcieniem, Grīvai pietrūka divu (!) centimetru.

Laumas Grīvas ieskatā viņas izcīnītā devītā vieta pasaules vieglatlētikas meistarsacīkstēs ir lielisks sasniegums, tomēr vienlaikus tā arī ir sāpīga, jo tikai divi centimetri sportisti šķīra no pirmā astoņnieka.

ŠĶĒPA MEŠANA

Mārcis Štrobinders šosezon meta stabili pāri 80 metriem, taču PM normatīvu izpildīja tikai piecas dienas pirms termiņa. Štrobinders Jelgavā šķēpu meta 83,42 m tūlumā, personīgo rekordu labojot par pieciem centimetriem.

Diemžēl Londonā kvalifikācijas sacensībās Rolands nespēja pārsniegt 80 metru atzīmi, paliekot bez dalības finālā. Štrobinders pirmajā metienā sasniedza 78,22, otrajā – 79,68, trešajā – 79,22 m.

20 km SOĻOŠANA

Šis **Agnesei Pastarei** bija trešās pasaules meistarsacīkstes – 2011. gadā viņa guva 28., 2013. gadā – 23. vietu.

Šogad PM Pastare pēc distancēs pirmās ceturtdaļas bija redza-

ma 53. vietā, tobrīd liderēm zaudējot minūti un 13 sekundes, pēc desmit kilometriem – 57. vietā. Posmā starp 10 un 15 kilometriem Pastare tika diskvalificēta – t.i., noņemta no trases. Par uzvarētāju kļuva ķīniete Džajai Jana.

Tātad, rezumējot pasaules meistarsacīkstēs veikto, – no Latvijas sportistiem Londonā augstāko rezultātu sasniedza tāllēcēja **Lauma Grīva**, kuŗa izcīnīja devīto vietu, **Guntai Latiševai-Čudareī** – 12. vieta 400 metru skrējienā un **Anetei Kociņai** – 13. vieta šķēpa mešanā.

PORZIŅĪS UN BERTĀNS LABI IEKĻAUJAS VALSTSVIENĪBĀ

Gatavojoties gada nozīmīgākajam turnīram, valsts izlase aizvaidīs vairākas pārbaudes spēles. Viena no tām notika ar Polijas komandu **Arēnā Rīga**.

Svarīgs notikums bija arī tas, ka pirmo reizi Latvijas izlases rindās laukumā izgāja divi NBA spēlētāji. Pēc piecu gadu pārtraukuma valstsvienībā atgriezies **Dāvis Bertāns**, kurš iepriekš ilgu

laiku nacionālajā komandā nevarēja spēlēt traumu dēļ.

Spēlē pret poļiem debiju valstsvienības rindās aizvadīja Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) komandas Ņujorkas **Knicks** zvaigzne **Kristaps Porziņģis**. Viņš guva 24 punktus un izcīnīja 12 atlēkušās bumbas, dodot vislielāko artavu Latvijas vienības uzvarā ar 77:65. Ar 18 punktiem un deviņām bumbām zem groziem izcēlās **Rolands Šmits**, bet 14 punkti **Jaņa Strēlnieka** kontā. Ar 24 punktiem **Porziņģis** kļuvis par visu laiku rezultatīvāko Latvijas izlases debitantu, jo 1992. gadā Latvijas valstsvienības pirmajā spēlē pēc neatkarības atjaunošanas tobrīd 29 gadus vecais debītants **Igors Meļņiks** izcēlās ar 23 punktiem.

Kristaps Porziņģis pretinieku ielenkumā

Atgriešanās spēlē Bertāns laukumā pavadīja nepilnas 18 minūtes, guva divus punktus, izcīnīja trīs atlēkušās bumbas, taču nestrādāja četrus tālmetienus.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evaņģēliskā draudze aicina uz dievkalpojumu Metodistu baznīcā Akas ielā 13, svētdien, **27. augustā** (bez kafijas galdā un svētdienas skolas), **10. septembrī** (ar kafijas galdā, svētdienas skolu un draudzes kopsapulci).

ANGLIJA

DVF NODAĻU DELEGĀTU PILNSAPULCĒ "Straumēnos" svētdien, **10. septembrī**, plkst. 10 **Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe LE17 6DF** DVF nodaļas delegātu un LWT dalībnieku pilnsapulce. Delegātiem līdzī jāņem nodaļas biedru saraksts. Apmeklēt lūdz DVF/LWT valde.

DIEVKALPOJUMI

APVIENOTĀJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ

Zviedru baznīcā, 6-11 **Harcourt Street, London W1H 4AG**, svētdien, **27. augustā**, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldā. Svētdien, **10. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldā.

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZĒ, māt. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), 29 **Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA**, svētdien, **17. septembrī**, plkst. 11 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZĒ, māt. D. Vāvere

Mančesterā, Vācu baznīcā (*Martin Luther Kirche*), 9 **Park**

Road, Stretford, M32 8FE, svētdien, **10. septembrī**, plkst. 13.30 dievkalpojums.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZĒ, māt. V. Vāvere

Lesterā, *St. Ursula's Chapel, Wyggestons, 160 Hinckley Road, Leicester, LE3 0UX*, sestdien, **2. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums.

"**Straumēnos**", Zaļā zālē, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **24. septembrī**, plkst. 10 Pļaujas svētku dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZĒ, māt. V. Vāvere

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT*, svētdien, **3. septembrī**, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH*, svētdien, **3. septembrī**, plkst. 15 dievkalpojums.

Mansfieldā *St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP*, sestdien, **2. septembrī**, plkst. 11 dievkalpojums.

Pīterborovā, *St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN*, sestdien, **9. septembrī**, plkst. 16 dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

Latviešu Pensionāru apvienība (LPA) ielūdz otrdienu, **29. augustā**, uz izbraucieni ar kuģīti uz *Fjäderholmarnas* saliņu ārpus Stokholmas. Kuģītis (*Fjäderhol-*

mslinjen) atiet plkst. 11 no krastmalas, *Skeppsbron*, tuvu *Slussen*. Tikšanās plkst. 10.40. Pārbraukšana ir apm. 30 min. LPA sedz biļeti turp un atpakaļ. Lenčs plkst. 12 restorānā *Rökeriet*, dienas piedāvājums sākot ar 95 kr. (maksā pats). Pastaigā pa saliņu varēs apskatīt izstādes un amatnieku darbnīcas. Pēc pāris stundām atgriešanās Stokholmā. Satiksme: Par *Skeppsbron* brauc busu līnijas (piem., nr. 2, 53, 57), piestātne *Räntmästartrappan*, T-vilciens, piestātne *Slussen*, pēc tam pastaiga apm. 300 m gar krastmalu. Pieteikšanās līdz **28. augustam** pie Mudites Hoogland Krastas, *mudite_hk@hotmail.com*, tel. 08 752633, mobiltel. 073 0972606. Visi laipni aicināti piedalīties! LPA valde

Latviešu Pensionāru apvienība (LPA) un **Maira Rydström** (agrāk rikojusi sēņu izstādes) ielūdz svētdien, **3. septembrī**, plkst. 13.30 apskatīt *Naturhistoriska Riksmuséets* gadskārtējo sēņu izstādi. Ieeja brīva. Tikšanās pie ieejas plkst. 13.20. Pēc izstādes apskates kafija un pārrunas par latviešu un zviedru sēņu parašām. Satiksme: Bus nr. 50, piestātne *Naturhistoriska Riksmuséet*, T-vilciens, piestātne *Universitet*, pastaiga apm. 300 m līdz muzejam. Pieteikšanās līdz 1. septembrim pie Mudites Hoogland Krastas, *mudite_hk@hotmail.com*, tel. 08 7526334, jeb mobiltel. 073 0972606. Visi laipni aicināti! Labprāt ņemiet līdzī pašu sēnes.

LPA valde un **Maira Rydström**.

***

Nu jau vairāk nekā desmit gadus igaunū, latviešu un lietuviešu biedrības Stokholmā rīko **Baltiešu dienu**. Šogad tā notiks sestdien, **9. septembrī**, no plkst. 12 līdz 16 *Sollentuna Hembygdsgård Hersby*, netālu no Stokholmas. Būs dažādi deju un dziesmu priekšnesumi, mākslas darbi, grāmatu galds, loterija, tirdziņš ar ēdieniem un dzērieniem, kā arī kafejnīca.

Hembygdsgård varēs apskatīt kultūrvēsturiski iekārtotas vecu laiku mājiņas, pārtikas bodīti, mazu bibliotēku un kalēja smēdi. Ja vēlaties kaut ko parādīt vai pārdot, tad rakstiet *Sirle Sööt* – *sirle.soot@gmail.com*

Jābrauc ar pendeli līdz *Sollentuna Station*, pēc tam kājām 400 metri vai vienu staciju ar autobusu. Visi laipni gaidīti!

DIEVKALPOJUMI

GĒTEBORGAS ev. lut. draudzes Kapu svētki svētdien, **20. augustā**. Plkst. 12.30 pulcēšanās un kafijas galds Hāgas draudzes namā (*Haga Östergata 30, Göteborg*). Plkst. 14 **Kvibergas kapsētā** (*Kvibergs kyrkogård, Kvibergs kyrkoväg 4*). Vadīs mācītāja **Zilgme Eglīte**. Visi miļi gaidīti!

STOKHOLMAS ev. lut. draudzes Kapu svētki svētdien, **27. augustā**. Plkst. 14 pulcēšanās latviešu kapu pirmā nodalījumā, *Meža kapos (T-stacija Skogskyrkogården – zaļā līnija 18 Farsta*

Strand). Vadīs mācītāja **Zilgme Eglīte**. Pēcpusdienu noslēdzam ar kafijas galdā **Kapu Paviljonā**. Visi miļi gaidīti!

NORČEPINGAS ev. lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu svētdien, **10. septembrī**, plkst. 13.30 *Hedvigas baznīcā (Hedvigs kyrka, Tyska torget 1, Norrköping)*. Draudzes mācītājs **Dr. Normunds Kamergrauzis**. Dienas mude: "Nāc man līdz" (*Lūkas ev. 9:59*). Pēc dievkalpojuma sadraudzības galds. Esiet aicināti un gaidīti!

STOKHOLMAS ev. lut. draudzes dievkalpojums svētdien, **10. septembrī**, plkst. 14, *Somu baznīcā (Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm)*. Dievkalpojumu vadīs mācītāja **Ieva Graufelde**. Pēc dievkalpojuma draudzes namā kafijas galds. Visi miļi aicināti un gaidīti!

VĀCIJA

Oldenburgā, *Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59*, **3. septembrī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. **L. Urdze**, pie ērģelēm **Dr. A. Rosenbergs**. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44, Bielefeld), **17. septembrī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. **L. Urdze**. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.